

Případy komisaře Wallandera

henning
mankell

KRIMI román HOST

firewall

firewall

henning
mankell

KRIMI román HOST

firewall

Brno 2016

Copyright © Henning Mankell, 1998
Published by agreement with Leopard Förlag, Stockholm
and Leonhardt & Høier Literary Agency A/S, Copenhagen
Cover photo credit: untitled photo by Beshef
(www.flickr.com/photos/14438701@N00/5343780852),
CC BY 2.0, modified
Translation © Helena Stiessová, 2016
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2016
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-7491-705-9 (Formát PDF)
ISBN 978-80-7491-706-6 (Formát ePub)
ISBN 978-80-7491-707-3 (Formát MobiPocket)

*Kdo zachází daleko od cesty rozvážnosti,
spočine ve shromáždění stínů.*

Příslaví 21,16

1. díl // zahájení

1

K večeru se vítr utišil. Nakonec po něm nebylo ani památky.

Vyšel na balkon. Ve dne mohl za protějšími domy zahlédnout moře. Ale teď ho obestírala tma. Občas si na balkon vzal svůj starý anglický námořní dalekohled, aby se mohl dívat do rozsvícených oken v domě přes ulici. Ale pokaždé ho začal svrbět pocit, že si ho někdo všiml.

Nebe bylo plné hvězd.

Už je podzim, pomyslel si. V noci by mohla přijít námraza. Ačkoliv na Skåne je ještě brzo.

Kdesi v dále projelo auto. Otřásl se zimou a zašel dovnitř. Balkonové dveře drhly. Na kuchyňském stole vedle telefonu ležel poznámkový blok, kam si zapsal, že s tím zítra musí něco udělat.

Pak zamířil do obývacího pokoje. Na okamžik se zastavil ve dveřích a spokojeně přejel prostor pohledem. Jelikož byla neděle, měl uklizeno. Pokaždé ho zahřálo vědomí, že vstupuje do naprosto čisté místnosti.

U kratší stěny stál psací stůl. Odsunul židli, rozsvítil lampičku a vyndal ze šuplíku objemný deník. Jako obvykle začal tím, že si přečetl zápis z předchozího večera.

„Sobota 4. října 1997. Celý den foukal nárazový vítr. Podle meteorologického ústavu měl rychlost 8—10 metrů za sekundu. Po obloze se honily roztrhané mraky. Teplota v šest hodin ráno byla sedm stupňů. Ve dvě hodiny vystoupala na osm stupňů. Do večera klesla na pět stupňů.“

Pak připsal už jen čtyři věty.

„Vesmír je dnes prázdný a opuštěný. Žádné zprávy. C neodpovídá na signál. Všechno je v klidu.“

Sňal víčko z kalamáře a opatrně namočil do inkoustu hrot ocelového pera. To pero zdědil po otci, který si ho schovával ode dne, kdy v mládí nastoupil jako asistent účetního v malé

pobočce banky v Tomelille. Do deníku psal zásadně jen tímhle perem.

Napsal, že vítr polevil a následně úplně ustal. Na teploměru za kuchyňským oknem odečetl tři stupně. Nebe bylo jasné. Dále si zaznamenal, že doma uklízel a zabralo mu to tři hodiny a dvacet pět minut. O deset minut méně než minulou neděli.

Kromě toho šel na procházku do přístavu. Předtím seděl půl hodiny v kostele Panny Marie a meditoval.

Na chvíli se zamyslel. Nato do deníku připsal další řádek. „*Na večer ještě krátká procházka.*“

Opatrně na popsané řádky přitiskl piják, osušil hrot pera a zavřel kalamář.

Než deník zaklapl, podíval se na staré lodní hodiny, které stály na stole kousek od něj. Ručičky ukazovaly čtvrt na dvanáct a pět minut.

Šel do předsíně, oblékl si letitou koženou bundu a na nohy si nazul gumáky. Než z bytu vyšel, přesvědčil se, že má v kapse klíče a peněženku.

Venku na ulici se nejprve zastavil ve skrytu stínů a rozhlédl se. Nikde nikdo. Přesně jak čekal. Vykročil jako obvykle doleva, přešel silnici vedoucí do Malmö a zamířil z kopce dolů směrem k obchodnímu centru a červené cihlové budově daňového úřadu. Postupně přidával do kroku, až našel svůj obvyklý, klidný večerní rytmus. Přes den chodíval rychleji, protože se chtěl fyzickou námahou zapotit. Večerní vycházky měly jiný účel. Především se snažil odpoutat od myšlenek, které se mu v hlavě za celý den nastrádaly, a připravit se ke spánku a na další den.

Před obchodním domem se stavebninami venčila nějaká paní psa. Byl to vlčák. Když si večer vyšel, téměř pokaždé ji potkal. Kolem prosvištělo auto. Zahlédl mladíka za volantem a uslyšel útržek hudby, přestože auto mělo vytažená okénka.

Nevědí, co je čeká, pomyslel si. Všechna ta mládež, co se tady řítí v autech a pouští si hudbu tak nahlas, až jim brzo prasknou bubínky.

Nevědí, co je čeká. Ani oni, ani osamělé dámy, které venčí svoje psy.

Ta myšlenka ho rozjařila. Představil si ohromnou moc, kterou vládne. Být jedním z vyvolených. Jedním z těch, kdo mají sílu zničit staré, zkamenělé pravdy a stvořit něco zcela nového a nečekaného.

Zastavil se a vzhlédl k hvězdnému nebi.

Všechno je vlastně nepochopitelné, pomyslel si. Můj život stejně jako záře hvězd, na které se teď dívám, a přitom sem jejich světlo putovalo nekonečnými časoprostory. Jedině to, co dělám, dokáže tomu všemu dát aspoň zdání smyslu. Ta nabídka, kterou jsem dostal před bezmála dvaceti lety a bez váhání jsem ji přijal.

Znovu vykročil. Tentokrát šel rychleji, protože myšlenky, které se mu rodily v hlavě, ho rozrušovaly. Cítil, jak ho opouští trpělivost. Čekají už tak dlouho. Blíží se okamžik, kdy sklopí neviditelné hledí a budou sledovat, jak jejich přívalová vlna zatopí celý svět.

Ale ten okamžik ještě nenastal. Zatím nenazrál čas. A netrpělivost je známkou slabosti, kterou si nemůže dovolit.

Zastavil se. Došel až do vilové čtvrti. Dál nepůjde. Krátce po půlnoci už chce být v posteli.

Otočil se a kráčet zpátky. Když míjel daňový úřad, rozhodl se zajít k bankomatu u obchodního centra. Sáhl na kapsu, kde měl peněženku. Nebude si vybírat peníze. Jen se podívá na výpis z účtu, aby se ujistil, že je všechno tak, jak má být.

Zastavil se ve světle bankomatu a vytáhl modrou kartičku. Paní s vlčákem už odešla. Po silnici z Malmö rachotil plně naložený kamion. Zřejmě mířil na trajekt do Polska. Soudě podle zvuku měl prasklý výfuk.

Vyťukal svůj PIN a stiskl tlačítko pro zůstatek na účtu. Kartička vyjela z otvoru, zastrčil ji zpátky do peněženky. Ve stroji to zahučelo. Pousmál se, vlastně se zahihňal.

Kdyby tak lidi věděli, pomyslel si. Kdyby jen věděli, co je čeká.

Úzkou štěrbinou vyjel bílý lístek s výpisem z konta. Zašmátral v kapse po brýlích a došlo mu, že je nechal v kabátě, který měl na sobě při procházce do přístavu. Na okamžik se ho kvůli tomu opomenutí zmocnila rozmrzelost.

Natočil se ke světlu z pouliční lampy a mhouřil oči na papírek.

Trvalý příkaz z pátku už byl zaúčtovaný. Stejně jako hotovost, kterou si vybral den předtím. Zůstatek činil 9 765 švédských korun. Všechno bylo v pořádku.

To, co následovalo vzápětí, přišlo zcela bez varování.

Jako kdyby ho kopl kůň. Zalila ho ostrá bolest.

Padl kupředu k zemi, s dlaní křečovitě sevřenou kolem bílého lístečku s čísly.

Když hlavou narazil na studený asfalt, na okamžik se mu rozjasnila mysl.

Jeho poslední myšlenka byla, že ničemu nerozumí.

Vzápětí ho obklopila temnota, která se k němu přihnala ze všech stran současně.

Právě minula půlnoc. Neděle přešla v pondělí šestého října 1997.

Kolem projel další kamion mířící k nočnímu trajektu.

A zase se rozhostilo ticho.

2

Do auta, které měl zaparkované v ulici Mariagatan v Ystadu, nasedl Kurt Wallander nesmírně nerad. Bylo šestého října 1997, krátce po osmé ráno. Vyjel z města a dumal nad tím, proč se neomluvil. Trpěl silnou a hluboce zakořeněnou nechutí k veškerým pohřbům. A přesto teď na jeden míří. Měl velkou časovou rezervu a rozhodl se, že nepojede do Malmö nejkratší cestou. Místo toho sjel na silnici vedoucí podél pobřeží směrem na Svarte a Trelleborg. Po levé straně měl výhled na moře. Do přístavu se blížil trajekt.

Myslel na to, že tohle je čtvrtý pohřeb za posledních sedm let, na který půjde. Nejdřív to byl jeho kolega Rydberg, který podlehl rakovině. Trpěl dlouhou a krutou nemocí. Wallander ho často navštěvoval v nemocnici, kde se mu Rydberg doslova ztrácel před očima. Jeho smrt Wallandera těžce zasáhla. Právě Rydberg z něj udělal takového policistu, jakým je. Naučil ho pokládat správné otázky. Postupně ho zasvětil do náročného umění rozklíčovat místo činu. Než Wallander začal pracovat s Rydbergem, byl to naprosto obyčejný policajt. Teprve dlouho po Rydbergově smrti si uvědomil, že vlastně nedostal do vínku jen umíněnost a energii, ale zároveň získal velkou dávku schopností. Když stál před složitým případem a nevěděl, kterým směrem by měl pátrání zaměřit, často dosud v duchu rozmlouval s Rydbergem. Stesk po kolegovi pociťoval prakticky každý den. Ten už nikdy nezmizí.

Pak přišla náhlá smrt jeho otce. Při práci v ateliéru v Löderupu ho postihla mrtvice. Od té doby uplynuly tři roky. Ještě teď Wallandera občas přepadl pocit, že to není možné. Jak pochopit, že už tu otec není, už nestojí v ateliéru obklopený svými obrazy a věčnou vůní terpentýnu a olejových barev. Domek v Löderupu rodina po jeho smrti prodala. Wallander od té doby několikrát projížděl kolem a viděl, že tam bydlí cizí lidé. Nikdy se nezastavil. Čas od času zašel k otcovu hrobu, ale vždycky ho tam tížil nejasný pocit špatného svědomí. Uvědomoval si, že mezery mezi

jednotlivými návštěvami se prodlužují. Taky vnímal, že je pro něj stále těžší vyvolat si v duchu otcovu tvář.

Člověk, který zemře, se nakonec promění v člověka, který nikdy neexistoval.

Pak zemřel Svedberg. Je to rok, co se stal obětí brutální vraždy ve svém vlastním bytě. Tenkrát Wallandera napadlo, jak málo toho vlastně ví o lidech, s nimiž pracuje. Svedbergova smrt odhalila okolnosti, o kterých neměl ani ponětí.

A teď mířil na čtvrtý pohřeb, ten jediný, na který teoreticky vzato vlastně jezdit nemusel.

Zavolala mu ve středu. Wallander byl právě na odchodu z kanceláře. Bylo pozdní odpoledne. Jak se hrbil nad bezúspěšným případem, jehož předmětem byly pašované cigarety zabavené v kamionu na trajektu, rozbolela ho hlava. Stopa vedla do severního Řecka a tam se vytrácela. Vyměnili si informace s řeckou a německou policií. Jenže o moc blíž k pachatelům je to neposunulo. Teď už viděl, že jediný, kdo půjde na pár měsíců za mříže, bude řidič kamionu, který nejspíš o pašovaném zboží vůbec nevěděl. Žádné větší drama asi očekávat nelze. Wallander si byl jistý, že se do Ystadu dovážejí neproclené cigarety dennodenně. A pochyboval, že se jim někdy podaří proud zboží zarazit.

Navíc mu náladu zkazil protivný telefonát se státním zástupcem, který nahradil Pera Åkesona. Ten odjel před několika lety do Súdánu a nezdálo se, že by se chystal na návrat. Ve Wallanderovi hlodala závist, už když Åkeson ten přesun plánoval, a při čtení dopisů, které od něj pravidelně dostával, ho hryzla dosud. Åkeson se odvážil ke změně, o jaké si Wallander nechával leda zdát. Teď se mu valem blíží padesátka. Ačkoliv si to nechtěl naplno připustit, věděl, že v jeho životě žádná další zásadní rozhodnutí neprijdou. Už navždy zůstane policistou. Než dosáhne důchodového věku, může se aspoň snažit zlepšovat v roli vyšetřovatele. A možná předat něco ze svých zkušeností mladším kolegům. Ale kromě toho už se před ním nerýsoval žádný snový mezník. Na něj žádný Súdán nečeká.

Zrovna bral do ruky bundu, když zazvonil telefon.

Zprvu nevěděl, kdo mu to volá.

Vzápětí mu došlo, že je to matka Stefana Fredmana. Hlavou mu prolétly barvitě vzpomínky. Události staré tři roky si vybavil v několika vteřinách.

Šlo tehdy o chlapce, jenž se maskoval za indiána a chtěl se pomstít mužům, kteří připravili o rozum jeho sestru a vydělali jeho mladšího brášku. Jednou z obětí byl i mladíkův otec. Wallander měl před očima příšernou závěrečnou scénu, kdy chlapec klečel u těla své mrtvé sestry a brečel. O jeho dalším osudu toho příliš nevěděl. Samozřejmě kromě toho, že pachatel nezařídil do vězení, nýbrž na uzavřené oddělení pro psychicky narušené jedince.

Teď mu Anette Fredmanová volala proto, aby mu řekla, že Stefan je mrtvý. Spáchal sebevraždu skokem z okna budovy, kde ho drželi. Wallander jí vyjádřil upřímnou soustrast a kdesi v duši sám cítil smutek. Nebo to možná byl pocit beznaděje a zoufalství. Pořád však nechápal, proč mu vlastně volá. Stál se sluchátkem v ruce a snažil se z paměti vydolovat její tvář. Setkal se s ní asi dvakrát nebo třikrát, jel za ní na sídliště v Malmö, když pátral po Stefanovi a snažil se smířit s myšlenkou, že by ty brutální vraždy mohl mít na svědomí čtrnáctiletý kluk. Vzpomínal si, že byla plachá a nervózní. Měla v sobě něco uhýbavého, jako by se věčně děsila toho nejhoršího. A nakonec právě to nastalo. Matně si vzpomínal, že ji podezíral z užívání nějakých psychotropních látek. Snad příliš holdovala alkoholu nebo možná tlumila strach nějakými léky. Už si to přesně nepamatoval. Ani si nedokázal vybavit, jak vypadala. Hlas v telefonu mu byl úplně cizí.

Pak mu vysvětlila, proč vlastně volá.

Chtěla, aby Wallander přijel na pohřeb. Nikdo jiný tam vlastně nebude. Už zůstala jen ona a Stefanův mladší bratr Jens. Wallander se k nim koneckonců choval přátelsky a myslel to dobře. A tak slíbil, že přijede. Litoval toho už v okamžiku, kdy to vyslovil. Jenže bylo pozdě.

Posléze si zjišťoval, co se vlastně s chlapcem dělo od jeho zatčení. Mluvil s lékařem z nemocnice, kde byl Stefan hospitalizovaný. Během tří let od přijetí zůstal Stefan prakticky němý a uzavřel se do sebe. Wallander se každopádně dozvěděl, že chlapec, který ležel mrtvý na asfaltu, měl obličej pomalovaný válečnými obrazy. Barvy a krev se propojily a vytvořily děsivou masku, která nejspíš vypovídala víc o společnosti, v níž Stefan žil, než o jeho rozpolcené osobnosti.

Wallander jel pomalu. Když si ráno bral tmavý oblek, ke svému překvapení zjistil, že se vejde do kalhot. Takže zhubl. Zhruba před rokem se dozvěděl, že má cukrovku. Musel změnit své stravovací návyky, začít sportovat a bedlivě si hlídat váhu. Zpočátku ho přehnaný a netrpělivý zápal hnál, aby si na váhu v koupelně stoupal i několikrát denně. Nakonec ji v záchvatu vzteku vyhodil. Jestli nedokáže zhubnout bez toho věčného dozoru, tak se nemusí snažit vůbec.

Ale lékař, ke kterému v pravidelných intervalech docházel, se jen tak nevzdal a tvrdošijně do něj hučel, že s tím ledabylým životním stylem musí skoncovat. Nezdravá, nepravidelně přijímaná strava a téměř žádný pohyb, takhle to dál nepůjde. Nakonec jeho pobízení přineslo ovoce. Wallander si koupil sportovní soupravu a tenisky a začal chodit na procházky. Ovšem když mu Martinsson navrhl, že by spolu mohli chodit běhat, Wallander to podrážděně odmítl. Co je moc, to je moc. Procházky stačí. Měl vytyčenou hodinovou trasu, která vedla od Mariagatan přes Sandskogen a zpátky. Donutil se vyrazit minimálně čtyřikrát do týdne. Kromě toho snížil počet návštěv různých kiosků s rychlým občerstvením. A jeho lékař zaznamenal výsledek. Hladina cukru v krvi se snížila a kila šla dolů. Když se Wallander jednou ráno holil, všiml si, že vypadá jinak. Pohubly mu tváře. Měl pocit, jako by se mu jeho vlastní obličej vracel z jakéhosi záhrobí, kde dlouho ležel pohřbený pod nánosem přebytečného tuku a špatné pleti. Dceru Lindu tím mile překvapil. Zato na policejní stanici se nikdo ani slovem nezmínil, jak pěkně zhubl.

Jako kdybysme jeden druhého vlastně vůbec neviděli, pomyslel si Wallander. Pracujeme spolu. Ale navzájem se nevidíme.

Právě míjel pláž Mossby. S podzimem se vytlidnila. Vzpomněl si na události staré šest let, kdy tady ke břehu připlul gumový člun se dvěma mrtvými muži.

Prudce přibrzdil a sjel ze silnice. Pořád má ještě dost času. Vypnul motor a vystoupil z auta. Bylo bezvětří, jen pár stupňů nad nulou. Zapnul si kabát a vydal se po stezce vinoucí se mezi písečnými dunami. Uvítalo ho moře. A pustý břeh. Uviděl stopy po přítomnosti lidí a psů. A koňské podkovy. Zadíval se přes vodu. Hejno stěhovavých ptáků mířilo na jih.

Pořád si přesně vybavoval ty chvíle, kdy člun uvízl u břehu. Obtížný případ ho posléze zavedl až do Rigy, hlavního města Lotyšska. A tam žila Baiba. Vdova po zavražděném lotyšském policistovi, kterého Wallander ještě stačil poznat a oblíbil si ho.

Dali se s Baibou dohromady. Dlouho si myslel, že z nich bude pár. Že se za ním přestěhuje do Švédska. Dokonce si byli prohlédnout dům kousek od Ystadu. Jenže pak se Baiba začala odtahovat. Wallander podlehl žárlivé představě, že má někoho jiného. Jednou se dokonce vypravil do Rigy, aby ji načapal. Ale žádný chlap v tom nebyl. Našel jen ženu, která si nebyla jistá, jestli se chce znovu provdat za policistu a opustit svoji domovinu, kde měla sice špatně placenou, nicméně zajímavou práci jako překladatelka. Pak to mezi nimi skončilo.

Wallander šel po pláži a myslel na to, že už je to víc než rok, kdy s ní mluvil naposledy. Pořád se mu občas zjevovala ve snu. Ale nikdy ji nedokázal zachytit. Když za ní vykročil nebo natáhl ruku, hned zmizela. V duchu se sám sebe ptal, jestli mu skutečně chybí. Žárlivost už ho opustila. Dokázal si ji představit s jiným mužem, aniž ho to zabolalo.

Jde o ztracenou blízkost, pomyslel si. S Baibou jsem se zbavil samoty, kterou jsem si dřív vlastně neuvědomoval. Jestliže mi chybí Baiba, chybí mi ve skutečnosti blízkost druhého člověka.

Zamířil zpátky k autu. Opuštěných, osamělých pláží by se měl vyvarovat. Především na podzim. Snadno v něm dovedou vyvolat těžkou chandru.

V jednu dobu si zřídil svůj vlastní, odloučený policejní okrsek na nejsevernější špičce Jutského poloostrova. Bylo to v době, kdy zůstával na nemocenské s hlubokou depresí a myslel si, že už se na služebnu v Ystadu nikdy nevrátí. Od té doby uplynula řada let, ale dosud si s hrůzou dovedl vybavit, jak se tenkrát cítil. A nechtěl to zažít znovu. Takle krajina v něm probouzela strach.

Nasedl do auta a pokračoval v cestě do Malmö. Podzim kolem něj se prohluboval. Přemítal, jaká asi bude zima. Jestli se příženou husté vánice a společně s vichrem způsobí všeobecný chaos. Nebo jestli bude deštivo. Taky přemýšlel, jak naloží s týdnem dovolené, který si musí někdy v listopadu vybrat. Už mluvil s Lindou o tom, že by spolu mohli odletět někam do tepla. Zaplatil by jí to. Jenže Linda momentálně studuje ve Stockholmu, Wallander ani nevěděl co, a řekla, že nejspíš nemůže ve škole chybět. I když by jela ráda. Dumal nad tím, s kým jiným by mohl jet. Ale na nikoho nepřišel. Měl tak málo přátel, že to ani nestálo za řeč. Jedním z nich byl Sten Widén. Měl u Skurupu jezdeckou stáj. Jenže Wallander cítil, že nemá chuť strávit s ním dovolenou. Už jen kvůli jeho závislosti na alkoholu. Widén pil nepřetržitě, zatímco Wallander svoji chvílemi nezřízenou konzumaci hodně omezil, jsa k tomu důrazně nabádán svým lékařem. Samozřejmě by se mohl zeptat Gertrud, vdovy po svém otci. Ale marně si lámal hlavu, o čem by si s ní celý ten týden povídal.

A tím výčet končil.

Tudíž zůstane doma. Peníze místo toho použije na nové auto. Jeho peugeot už dosluhuje. Jak se blížil k Malmö, poslouchal neúnavné klepání v motoru.

Krátce po desáté hodině dorazil na sídliště Rosengård. Pohřeb měl začít v jedenáct. Kostel byl nově postavený. Nějací kluci si kopali s míčem o sousední zeď. Wallander seděl v autě a díval se

na ně. Bylo jich sedm. Tři z nich byli černoši. Další tři soudě podle vzhledu taky pocházeli z rodin přistěhovalců. Sedmý kluk byl pihovatý a měl husté světlé vlasy. S vervou kopali do míče a pěkně se u toho nasmáli. Wallandera se na okamžik zmocnila touha se k nim přidat. Ale zůstal sedět. Z kostela vyšel nějaký muž a zapálil si cigaretu. Wallander vystoupil z auta a zamířil k němu.

„Má tady dneska pohřeb Stefan Fredman?“ zeptal se.

Muž přikývl.

„Vy jste příbuzný?“

„Ne.“

„Počítáme, že moc lidí nepřijde,“ řekl muž. „Předpokládám, že víte, co udělal.“

„Ano,“ přikývl Wallander. „Vím.“

Muž pozoroval cigaretu.

„Pro takovýho je asi lepší být po smrti.“

Wallandera to rozčililo.

„Stefanovi ještě nebylo ani osmnáct. Pro nikoho v jeho věku není lepší být po smrti.“

Komisař si uvědomil, že zvýšil hlas. Muž s cigaretou se na něj udiveně podíval. Wallander vztekle potřásl hlavou a otočil se. V té chvíli přijížděl ke kostelu černý pohřební vůz. Hnědá rakev putovala ven a s ní jediný smuteční věnec. V tu chvíli si Wallander uvědomil, že měl mít kytici. Zamířil k mladým fotbalistům.

„Nevíte, jestli je tady někde květinářství?“ zeptal se.

Jeden klučina ukázal rukou.

Wallander vytáhl z peněženky stakorunu.

„Doběhni tam a kup mi kytku,“ požádal ho. „Růže. A rychle je přines. Dostaneš deset korun od cesty.“

Kluk se na něj tázavě díval. Ale peníze si vzal.

„Jsem policajt,“ dodal Wallander. „Nebezpečný policajt. Jestli s tou stovkou pláchněš, tak si tě najdu.“

Kluk zavrtěl hlavou.

„Nemáte uniformu,“ oznámil s cizím přízvukem. „Navíc nevy-padáte jako polda. Aspoň ne ten, co je nebezpečnej.“

Wallander vytáhl průkaz. Kluk ho chvíli studoval. Pak přikývl a odběhl. Ostatní se znovu pustili do hry.

Je dost možné, že se stejně nevrátí, pomyslel si Wallander chmurně. V téhle zemi už respekt k policistům dávno není, co býval.

Ale kluk přiklusal i s růžemi. Wallander mu dal dvacet korun. Desetikorunu mu slíbil od cesty a deset korun přidal za to, že opravdu přišel zpátky. Samozřejmě to byl příliš vysoký honorář. Ale už se to nedalo vzít zpátky. Krátce nato zastavilo před kostelem taxi. Poznal Stefanovu matku, ačkoliv hodně zestárla a byla tak vyhublá, že vypadala nezdravě. Vedle ní stál chlapec, který se jmenoval Jens, mohlo mu být nějakých sedm let. Hodně se bratrovi podobal. Třeštil na svět velké oči. Pořád v nich vězel strach, jako tehdy. Wallander šel k nim, aby je pozdravil.

„Budeme tu jen my,“ řekla. „A farář.“

Ještě tu musí být varhaník, pomyslel si Wallander. Ale nahlas nic neřekl.

Vkročili do kostela. Mladý farář seděl na židli kousek od rakve a četl si noviny. Wallander cítil, jak ho Anette Fredmanová najednou chytila za paži.

Úplně ji chápal.

Farář noviny složil. Usadili se napravo od rakve. Pořád se ho držela.

Nejdřív ztratila manžela, pomyslel si Wallander. Björn Fredman byl zlý a brutální člověk, který ji mlátil a své děti terorizoval tak, až se zbláznily. Ale pořád to byl jejich táta. Pak ho zavraždil jeho vlastní syn. Po něm přišla o život její dcera Louisa. A teď tu sedí na synově pohřbu. Co jí zbývá? Nějaký polovičatý život? Asi ani to ne.

Někdo vešel do kostela. Anette Fredmanová to nejspíš neslyšela. Nebo se prostě jen soustředila na to, aby ty chvíle nějak přežila. Příchozí žena byla ve Wallanderově věku. Kráčela prostřední uličkou. Teď ji zaznamenala i Anette Fredmanová. Kývla jí na pozdrav. Žena se posadila několik řad za nimi.

„To je paní doktorka,“ pošeptala mu Anette Fredmanová. „Jmenuje se Agneta Malmströmová. Jednou pomohla Jensovi, když na tom byl špatně.“

Wallander to jméno poznal. Chvilku to trvalo, ale pak si vzpomněl. Právě Agneta Malmströmová a její manžel mu poskytl jednu z klíčových stop v případě Stefana Fredmana. Vybavil si, jak s ní mluvil v noci prostřednictvím pobřežního rádia. Byla na lodi někde daleko na moři, kdesi u Landsortu.

Kostelní prostor zaplnil zvuk varhan. Wallander poznal, že původcem hudby není nějaký neviditelný varhaník. Farář prostě jen zapnul přehrávač.

Uvažoval, proč nezazněly zvony. Copak nemá pohřeb začít vyzváněním? Vzápětí ale tu myšlenku pustil z hlavy. Stisk kolem jeho paže zesílil. Koutkem oka se podíval na chlapce, který seděl vedle Anette Fredmanové. Bylo správné vzít sedmiletého kluka na pohřeb? Pochyboval o tom. Ale hošík vypadal vyrovnaně.

Hudba odumřela. Farář promluvil. Jeho řeč vycházela z Ježíšových slov o maličkých, kteří k němu mají přijít. Wallander se díval na rakev a počítal květiny na věnci, aby přemohl knedlík, který mu rostl v krku.

Obřad byl krátký. Po jeho skončení šli k rakvi. Anette Fredmanová zprudka dýchala, jako by dobíhala poslední metry do cíle. Agneta Malmströmová se k nim přidala. Wallander se obrátil k faráři, který působil netrpělivě.

„Zvony,“ řekl mu komisař rezolutně. „Až budeme vycházet, budou zvonit kostelní zvony. A radši ty opravdové, ne z kazetáku.“

Farář neochotně přikývl. Wallanderovi blesklo hlavou, co by se stalo, kdyby vytáhl legitimaci. Anette Fredmanová se synem zamířila ven z kostela jako první. Wallander pozdravil Agnetu Malmströmovou.

„Poznávám vás,“ řekla. „Nikdy jsme se nesetkali. Ale viděla jsem fotku v novinách.“

„Paní Fredmanová mě poprosila, abych přijel. Vás taky?“

„Ne. Chtěla jsem sama přijít.“

„Co bude dál?“

Agneta Malmströmová pomalu zavrtěla hlavou.

„To nevím. Začala hrozně pít. Co bude s Jensem, to je ve hvězdách.“

Během tlumeného rozhovoru došli až do zádveří kostela, kde na ně čekali Anette a její syn. Zvony vyzváněly. Wallander otevřel dveře. Ještě se ohlédl za rakví. Pracovníci pohřební služby už ji odnášeli.

Najednou ho oslepil blesk fotoaparátu. Před kostelem stál fotograf. Anette Fredmanová se pokusila zakrýt si tvář. Muž se sklonil a namířil objektiv na chlapce. Wallander se ho pokusil zaštitit. Ale fotograf byl rychlejší. Ukořistil snímek.

„Nemůžete nás už konečně nechat na pokoji?“ vykřikla Anette Fredmanová.

Chlapeček se rozbrečel. Wallander čapl fotografa za paži a od táhl ho stranou.

„Co to má znamenat?“ zahřímal.

„Do toho vám je kulový,“ odsekl fotograf. Byl ve Wallanderově věku a páchlo mu z pusy.

„Můžu si fotit, co chci,“ pokračoval. „Sériový vrah Stefan Fredman má pohřeb. Ty fotky krásně prodám. Škoda že jsem přišel o tu hlavní část.“

Wallander se chystal vytáhnout průkaz. Pak si to ale rozmyslel a místo toho vytrhl muži foťák z ruky. Fotograf se po něm okamžitě sápal. Ale Wallanderovi se podařilo ho odstrčit. Odklopil zadní dvířka a vytáhl film.

„Všechno má svoje meze,“ prohlásil a vrátil mu prázdný fotoaparát.

Chlap na něj zíral. Pak vyndal z kapsy mobilní telefon.

„Volám policii,“ oznámil. „Tohle je napadení.“

„To udělejte,“ přikývl Wallander. „Zavolejte jim. Jsem z kriminálky a jmenuju se Kurt Wallander. Sloužím v Ystadu. Klidně zavolejte kolegům z Malmö a udejte mě, za co chcete.“

Hodil ruličku na zem a botou ji rozdrtil. V tom okamžiku zvony utichly.

Byl z toho celý zpocený. Ještě se z toho vzteku nevzpamatoval. V hlavě mu zněl úpěnlivý křik Anette Fredmanové, ať je nechají na pokoji. Fotograf zíral na svůj rozšlápnutý film. A kluci nerušeně čtali do balonu.

Už během jejich telefonátu pozvala Anette Fredmanová Wallandera po pohřbu k sobě domů na kávu. Nedokázal se z toho vyvléknout.

„V novinách žádné fotky nebudou,“ ujistil ji.

„Proč nás nenechají být?“

Wallander na to neměl odpověď. Podíval se na Agnetu Malmströmovou. Ani ona nevěděla, co na to říct.

Byt ve čtvrtém patře sešlého činžáku byl stejný, jak si ho Wallander pamatoval. Agnetu Malmströmová šla s nimi. Mlčky čekali, až se káva uvaří. Wallander měl dojem, že z kuchyně zaslechl lupnutí špuntu.

Chlapeček seděl na podlaze a tiše si hrál s autíčkem. Wallander cítil, že ho s Agnetou Malmströmovou pojí stejná sklíčenost. Ale nedalo se to vyjádřit slovy.

Seděli s hrníčkem v ruce. Anette Fredmanové se leskly oči. Agnetu se jí opatrně zeptala, jak to zvládá finančně, vzhledem k tomu, že je nezaměstnaná. Anette Fredmanová odpověděla úsečně.

„Jde to. Nějak to utáhnu. Ze dne na den.“

Rozhovor odumřel. Wallander se podíval na hodinky. Blížila se jedna hodina. Vstal a podal Anette Fredmanové ruku. V tu chvíli se rozplakala. Wallander se cítil v pasti.

„Já tu ještě chvíli zůstanu,“ řekla Agnetu Malmströmová. „Běžte.“

„Pokusím se zavolat,“ slíbil Wallander. Pak trochu nemotorně pohládl chlapce po hlavě a šel.

V autě nejprve jen tak seděl. Přemýšlel o fotografovi, který si byl jistý, že prodá fotky z pohřbu sériového vraha.

Nemůžu předstírat, že se to neděje, pomyslel si. Ale taky nemůžu říct, že bych tomu rozuměl.

Nastartoval a jel podzimní krajinou jižního Švédska zpátky do Ystadu.

Zážitek z pohřbu ho tížil.

Krátce po druhé hodině zaparkoval před stanicí a prošel hlavním vchodem.

Zvedl se vítr. Vanul od východu. K pobřeží se pomalu blížila mračna.

Když Wallander přišel k sobě do kanceláře, rozbolela ho hlava. Prohledával šuplíky, jestli nenajde nějaký prášek. Z chodby slyšel, jak kolem prošel Hansson a pohvizduje si nějakou melodii. Vzádu v nejspodnější zásuvce nakonec objevil zmačkanou krabičku aspirinu. Šel si do jídelny pro sklenici vody a hrnek kafe. U stolu seděl hlouček mladých policistů, kteří v Ystadu nastoupili během několika posledních let, a hlasitě se bavili. Wallander jim kývl na pozdrav. Zaslechl, že si povídají o studiích na policejní akademii. Vrátil se do kanceláře, hodil do sklenice dvě šumivé tablety a pak se nečinně díval, jak se rozpouštějí.

Myslel na Anette Fredmanovou. Zkoušel si představit, jaká budoucnost asi čeká chlapce, který si mlčky hrál na podlaze v předměstském bytě. Jako by se tam schoval před světem. Jen on a vzpomínky na zabitého otce a dva mrtvé sourozence.

Wallander vypil sklenici a zdálo se mu, že bolest okamžitě povelila. Na stole před ním ležel šanon, který mu tam položil Martinsson a opatřil ho červenou cedulkou se vzkazem *Šíleně spěchá*. Wallander věděl, co v deskách je. Mluvili o tom ještě před víkendem. Šlo o událost, která se stala minulý týden v noci na středu. Wallander byl tou dobou v Hässleholmu, kam ho vyslala Lisa Holgerssonová. Konal se tam seminář, kde mělo policejní prezidium představit nové směrnice součinnosti při kontrolách a dohledu nad gangy motorkářů. Wallander se šéfové doprošoval, že tam nechce, ale Lisa byla neoblomná. Musí tam jet on a nikdo jiný. Jeden takový gang už koupil odlehlý statek někde za Ystadem. Je třeba počítat s tím, že z toho do budoucna vyplynou problémy.

Wallander se s povzdechem převtělil zpátky do role policisty. Otevřel složku, přečetl si její obsah a v duchu konstatoval, že Martinsson napsal jasné a přehledné hlášení o nastalé události. Opřel se a přemýšlel nad tím, co právě dočetl.

Dvě mladé dívky, jedné bylo devatenáct a druhé pouhých čtrnáct let, si v úterý krátce po deváté večer zavolaly taxi z restaurace. Požádaly řidiče o odvoz do Rydsgårdu. Jedna z nich seděla vpředu. Na kraji Ystadu dívka poprosila řidiče, aby zastavil, že si chce přesednout dozadu. Vůz zastavil u krajnice. V tu chvíli dívka na zadním sedadle vytáhla kladivo a praštila řidiče do hlavy. Zároveň dívka na předním sedadle vzala nůž a bodla muže do hrudníku. Následně mu sebraly peněženku a mobilní telefon a utekly. Navzdory těžkým zraněním si řidič dokázal přivolat pomoc. Jmenoval se Johan Lundberg a bylo mu něco přes šedesát let. Celý svůj dospělý život řídil taxi. Dokázal policii dát přesný popis obou pachatelek. Martinsson, kterého k případu zavolali, si promluvil s hosty restaurace, od nichž bez větších obtíží získal jména dívek. Vzápětí je policie zadržela v jejich domovech. Devatenáctiletou vzali okamžitě do vazby. Jelikož se jednalo o těžké ublížení na zdraví, rozhodla se policie zadržet i nezletilou. Johana Lundberga hospitalizovali. Tehdy byl ještě při vědomí, ale v nemocnici se jeho stav zničehonic zhoršil. Nyní je v bezvědomí a lékaři si nejsou jistí, jestli přežije. Podle Martinssona dívky svůj útok zdůvodnily tím, že „potřebovaly peníze“.

Wallander se zamračil. Něco takového ještě nezažil. Dvě mladé holky, které jsou schopné naprosto šíleného násilí. Z Martinssonových zápisků vyplývalo, že mladší z dívek chodí řádně do školy a výborně se učí. Starší dívka pracovala nějakou dobu jako recepční v hotelu a pak byla v Londýně jako au-pair. Brzo měla nastoupit na vysokou školu ke studiu jazyků. Ani jedna z nich neměla záznam v trestním rejstříku nebo na sociálce.

Já to prostě nechápu, pomyslel si Wallander odevzdaně. To absolutní pohrdání lidským životem. Vždyť toho řidiče mohly zabít. A možná to tak dopadne, jestliže leží v nemocnici na pokraji smrti. Dvě holky. Kdyby to aspoň byli kluci, to bych třeba ještě nějak pochopil. Když už pro nic jiného, tak ze starého zvyku.

Myšlenky mu přetrhlo klepání na dveře. Vešla Ann-Britt Höglundová. Jako obvykle byla bledá a vypadala unaveně. Wallandera

napadlo, jak se od svého příchodu do Ystadu změnila. Patřila k nejlepším absolventům ročníku a z policejní akademie přišla do Ystadu plná energie a velkých ambicí. Dodnes si uchovala buldočí vůli. Ale změnila se. Bledost v její tváři přicházela zevnitř.

„Neruším?“ zeptala se.

„Ne.“

Opatrně se usadila do rozvrzané židle pro návštěvy. Wallander ukázal na otevřené desky.

„Co říkáš tomuhle?“ zeptal se.

„To jsou ty holky z taxíku?“

„Jo.“

„Mluvila jsem s tou, co je ve vazbě. Se Sonjou Höbergovou. Má to v hlavě dobře srovnané. Na všechny otázky odpovídá srozumitelně a jasně. A připadá mi, že toho naprosto nelituje. Tu druhou holku má od včerejška na starosti sociálka.“

„Chápeš to?“

Ann-Britt chvíli mlčela.

„Ano i ne. To, že násilí páchají čím dál mladší, není žádná novinka.“

„Nevzpomínám si, že bysme tu kdy měli dvě puberťačky, které někoho napadnou kladivem a nožem. Nebyly třeba opilé?“

„Ne. Otázka je, jestli nás to vůbec má překvapovat. Jestli jsme spíš neměli předpokládat, že k něčemu takovému dřív nebo později tak jako tak dojde.“

Wallander se naklonil přes stůl.

„Tak tohle mi budeš muset vysvětlit.“

„Nevím, jestli to dokážu.“

„Zkus to!“

„Ženy už nejsou zapotřebí na trhu práce. Ty časy jsou pryč.“

„To nevysvětluje, proč ty holky vzaly kladivo a kudlu na šoféra taxíku.“

„Tak se musí najít něco jiného, pokud budeš hledat. Nikdo z nás dvou si nemyslí, že se lidi rodí s vrozenou touhou páchat zlo.“

Wallander zavrtěl hlavou.

„Snažím se tomu věřit,“ podotkl. „Ačkoliv je to někdy docela těžký.“

„Stačí se podívat do časopisů, jaké holky v jejich věku čtou. Zase už jde jenom o krásu. Nic víc. Najít si přítele a žít svůj život prostřednictvím jeho snů.“

„Nebylo to tak odjakživa?“

„Ne. Podívej se na svoji dceru. Nemá snad vlastní představu o tom, co chce v životě dělat?“

Wallander věděl, že Ann-Britt má pravdu. Přesto potřásl hlavou.

„Stejně pořád nechápu, proč na Lundberga zaútočily.“

„Ale měl bys. Vem si, když těm holkám pomalu začne docházet, co se děje. Nejenom že jsou nepotřebné, ale vlastně skoro na obtíž. Tak přijde reakce. Stejně jako u kluků. A reagují mimo jiné násilím.“

Wallander mlčel. Teď už chápal, co se mu Ann-Britt snaží říct.

„Líp to asi vysvětlit nedokážu,“ dodala. „Nechceš si s ní promluvit osobně?“

„Martinsson mi to taky nabízel.“

„Ale vlastně jsem přišla kvůli něčemu jinému. Potřebuju s něčím pomoci.“

Wallander čekal, co přijde.

„Slíbila jsem, že udělám přednášku pro jeden ženský spolek tady v Ystadu. Ve čtvrtek večer. Ale mám pocit, že to nezvládnou. Nedokážu se soustředit. Je toho teď na mě moc.“

Wallander věděl, že Ann-Britt právě zažívá bolestný rozvod. Její manžel byl neustále na cestách, pracoval jako montér všude po světě. Navíc se to právě kvůli tomu hrozně táhlo. O tom, že se jí hroutí manželství, Wallanderovi pověděla už před rokem.

„Řekni Martinssonovi,“ bránil se odmítavě. „Víš, že hrozně nerad mluvím před lidma.“

„Má to být jenom na půl hodiny,“ přemlouvala ho. „O tom, jaké to je pracovat u policie. Třicet ženských. Budou tě zbožňovat.“

Wallander rezolutně zavrtěl hlavou.

„Martinsson se toho určitě rád ujme,“ prohlásil. „Vždyť dělal i do politiky. Je na řečnění zvyklý.“

„Už jsem se ho ptala. Nemůže.“

„A co Lisa Holgerssonová?“

„Totéž. Zbýváš jenom ty.“

„A co Hansson?“

„Ten po pár minutách vždycky začne mluvit o koních. To nejde.“
Wallander pochopil, že ji nemůže odbýt. Musí jí pomoci.

„Co je to za spolek?“

„Je to nějaká literární studijní skupina, která přerostla ve sdružení. Už se scházejí víc jak deset let.“

„A mám mluvit jenom o tom, jaké to je dělat u policie?“

„Jenom o tom. A možná budou mít nějaké dotazy.“

„Nechce se mi. Ale že jsi to ty, tak to vezmu.“

Položila mu na stůl lístek a zdálo se, že se jí ulevilo.

„Tady je jméno a adresa té paní, co to zařizuje.“

Wallander se po lístku natáhl. Adresa patřila k domu v centru města. Nebylo to daleko od Mariagatan. Ann-Britt vstala.

„Není za to žádný honorář,“ řekla ještě. „Ale dostaneš kafe a buchtu.“

„Já buchtu nejím.“

„Každopádně je to přesně v souladu s tím, co si přeje policejní prezident. Abysme byli zadobře s veřejností. A neustále hledali nové způsoby, jak informovat lidi o naší práci.“

Wallandera napadlo, že by se jí měl zeptat, jak se cítí. Ale neudělal to. Když bude chtít o svých starostech mluvit, začne o tom sama.

Ve dveřích se otočila.

„Neměl jsi jet na pohřeb Stefana Fredmana?“

„Už jsem tam byl. A bylo to přesně tak hrozný, jak jsem si představoval.“

„Jak je na tom jeho matka? Už si nevzpomínám, jak se jmenovala.“

„Anette. Vypadá to, jako by těch životních zkoušek pořád ještě nebylo dost. Ale navzdory tomu bych řekl, že se docela dobře stará o toho zbývajícího syna. Aspoň se snaží.“

„To se ještě ukáže.“

„Jak to myslíš?“

„Jak se ten kluk jmenuje?“

„Jens.“

„Uvidíme, jestli se osoba jménem Jens Fredman nezačne za deset let objevovat v policejních hlášeních.“

Wallander přikývl. Tohle riziko samozřejmě hrozilo.

Ann-Britt odešla. Káva mezitím vystydlá. Wallander si zašel pro čerstvou. Mladí policisté už v jídelně nebyli. Kráčel chodbou k Martinssonově kanceláři. Dveře byly pootevřené, ale uvnitř nikdo nebyl. Tak šel k sobě. Bolest hlavy opravdu polevila. U vodoměru se shlukovaly kavky a pokřikovaly na sebe. Wallander stál u okna a marně se snažil ptáky spočítat.

Zazvonil telefon. Vzal sluchátko vestoje. Volali z knihkupectví, prý už je na skladě ta knížka, kterou si objednal. Wallander si nevzpomínal, že by si objednal nějakou knihu. Ale nic neřekl, jen slíbil, že se pro ni druhý den zastaví.

Když zavěsil, vzpomněl si. Měl to být dárek pro Lindu. Francouzská kniha o dějinách nábytku. Dočetl se o ní v časopise, který vzal do ruky v čekárně u doktora. Pořád byl přesvědčený, že by se Linda navzdory svým podivným exkurzům do jiných oborů měla držet svého původního zájmu o starožitný nábytek. Knížku objednal a pak to pustil z hlavy. Odložil hrnek a řekl si, že hned večer dceři zavolá. Už spolu nemluvili několik týdnů.

Vešel k němu Martinsson. Pokaždé měl naspěch a málokdy zaklepal. V průběhu let se Wallander čím dál víc přesvědčoval o tom, že Martinsson je dobrý policista. Jeho slabinou byla touha dělat něco jiného. V posledních letech několikrát vážně uvažoval o tom, že odejde. Jednou to bylo ve spojitosti s útokem na jeho dceru, kterou ve škole napadly děti jen kvůli tomu, že její táta je policajt. To byl jejich důvod. Úplně jim to stačilo. Tenkrát se

Wallanderovi podařilo ho přemluvit, aby zůstal. Martinsson byl v práci tvrdšíjní a projevoval bystrý úsudek. Jenže někdy se tvrdšíjnost proměnila v netrpělivost, čímž bystrý úsudek trpěl, hlavně když při několika málo příležitostech odbyl základní rutinu.

Teď se Martinsson opřel o zárubeň.

„Zkoušel jsem ti volat,“ řekl. „Ale neměl jsi zapnutý telefon.“

„Byl jsem v kostele,“ vysvětlil Wallander. „A pak jsem si ho zapomněl zapnout.“

„Na Stefanově pohřbu?“

Wallander zopakoval, co řekl už Ann-Britt. Že to byl otřesný zážitek.

Martinsson pokynul hlavou směrem k deskám rozevřeným na stole.

„Už jsem to četl,“ řekl Wallander. „A nechápu, co ty holky přimělo ohánět se kladivem a nožem.“

„Je to tam napsané,“ odtušil Martinsson. „Šlo jim o prachy.“

„Ale proč to násilí? Jak je na tom?“

„Lundberg?“

„Kdo jiný?“

„Pořád je v kómatu. Slíbili, že se ozvou, kdyby se něco změnilo. Buď se probere. Nebo umře.“

„Ty to chápeš?“

Martinsson se posadil na volnou židli.

„Ne,“ odpověděl. „Nechápu. A nejsem si jistý, jestli to vůbec chci pochopit.“

„To musíme. Pokud chceme dál sloužit u policie.“

Martinsson se na Wallandera podíval.

„Víš, že jsem hodněkrát uvažoval o tom, že odejdu. Posledně se ti podařilo mě přesvědčit, abych zůstal. Ale nevím, co bude příště. Každopádně to nebude tak snadné.“

Martinsson mluvil vážně. Wallandera to zneklidňovalo. Nechtěl kolegu ztratit. Stejně tak by nechtěl, aby za ním jednou přišla Ann-Britt a řekla mu, že končí.

„Možná bysme si měli jít s tou holkou promluvit,“ navrhl Wallander. „S tou Sonjou Hökbergovou.“

„Ještě předtím tu něco mám.“

Wallander už vstal ze židle. Teď se zase posadil. Martinsson držel v ruce nějaké papíry.

„Přečti si to. Došlo k tomu dneska v noci. Vzal jsem si ten výjezd na starost. Nebyl důvod tě budit.“

„Co se stalo?“

Martinsson se podrbl na čele.

„V jednu hodinu volal noční hlídač, že před bankomatem u obchodáků našel mrtvolu.“

„Kde u obchodáků?“

„Tam, jak je finančák.“

Wallander přikývl.

„Tak jsme tam jeli. Přesně podle informací tam na asfaltu ležel muž tváří dolů. Podle přivolaného lékaře nebyl po smrti dlouho. Nanejvýš dvě hodiny. Přesnější údaje dostaneme pochopitelně za pár dní.“

„Co se mu stalo?“

„To je právě otázka. Měl na hlavě hlubokou ránu. Ale jestli ho někdo praštil, nebo si hlavu rozbil, když upadl, to se nedalo na místě určit.“

„Okradli ho?“

„Peněženku měl u sebe. I s penězi.“

Wallander přemýšlel.

„Máme nějaké svědky?“

„Ne.“

„Kdo to je?“

Martinsson zalistoval v papírech.

„Jmenoval se Tynnes Falk. Čtyřicet sedm let. Bydlel kousek odtamtud. Ulice Apelbergsgatan 10. Má byt v posledním patře.“

Wallander zvedl ruku a Martinssona přerušil.

„Apelbergsgatan 10?“

„Ano.“

Wallander pomalu přikývl. Vybavil si, jak se před lety na tanečním večeru v hotelu Saltsjöbaden seznámil s jednou ženou. Bylo to těsně po rozvodu s Monou. Wallander se tam hrozně opil. V noci šel k ní domů a ráno se probudil v posteli vedle spící dámy, kterou takhle za střízliva vůbec nepoznával. Ani nevěděl, jak se jmenuje. Kvapně se oblékl, vykradl se ven a už se s ní nikdy neviděl. Z nějakého důvodu si byl jistý, že bydlela právě v Apelbergsgatan 10.

„Je na té adrese něco zvláštního?“ zajímal se Martinsson.

„Jenom jsem ti špatně rozuměl.“

Martinsson se překvapeně podíval.

„To mluvím tak nesrozumitelně?“

„Radši pokračuj.“

„Podle všeho žil sám. Byl rozvedený. Jeho bývalá manželka bydlí ve městě. Ale děti se odstěhovaly jinam. Synovi je devatenáct let, studuje ve Stockholmu. Sedmnáctiletá dcera pracuje jako chůva na ambasádě v Paříži. Bývalou manželku jsme samozřejmě o jeho smrti informovali.“

„Kde pracoval?“

„Zřejmě byl soukromý podnikatel. Konzultant přes počítače.“

„A nikdo ho teda neokradl?“

„Ne. Ale těsně před smrtí si nechal z bankomatu vyjet zůstatek konta. Když jsme ho našli, pořád ho držel v ruce.“

„Takže peníze si nevybral?“

„Podle toho papírku ne.“

„Jinak by se dalo předpokládat, že na něj někdo číhal, a když si vybral peníze, tak ho praštil.“

„To jsem si taky myslel. Ale peníze si naposledy vybíral v sobotu. Nějakou menší částku.“

Martinsson podal Wallanderovi plastový sáček. Byl v něm papírek zamazaný od krve. Wallander viděl, že čas výpisu je dvě minuty po půlnoci. Vrátil sáček Martinssonovi.

„Co na to říká Nyberg?“

„Nic kromě té rány na hlavě neukazuje na trestný čin. Pravděpodobně dostal infarkt a umřel.“

„Možná čekal, že bude mít na kontě víc peněz,“ pronesl Wallander zamyšleně.

„Proč myslíš?“

Wallander dumal, co tím vlastně chtěl říct. Znovu vstal ze židle.

„Tak počkáme na lékařskou zprávu. Ale budeme vycházet z toho, že nešlo o cizí zavinění. Zatím to odložíme na hromádku.“

Martinsson si poskládal papíry.

„Zavolám právníkovi, kterého přidělili Hökbergové. Až dorazí, dám ti vědět, aby sis s ní promluvil.“

„Ne že bych po tom toužil,“ podotkl Wallander. „Ale asi se tomu nevyhnu.“

Martinsson odešel. Wallander si odskočil. Přitom ho napadlo, že už aspoň nemusí neustále odbíhat na záchod, jak ho to dřív nutilo kvůli vysoké hladině cukru v krvi.

Následující hodinu věnoval bezútešné práci na případu pašovaných cigaret. V podvědomí se mu neustále přemílaly myšlenky na slib, který dal Ann-Britt.

Dvě minuty po čtvrté hodině mu zavolal Martinsson, že Sonja Hökbergová a její advokát jsou připraveni.

„Kdo ji vlastně zastupuje?“ zeptal se.

„Herman Lötberg.“

Wallander právníka znal. Starší pán, se kterým se dobře spolupracovalo.

„Za pět minut jsem tam,“ řekl a zavěsil.

Znovu se zastavil u okna. Kavky odletěly. Foukal teď silný vítr. Myslel na Anette Fredmanovou. Na chlapce, který si hrál na podlaze. Na jeho vyděšené oči. Potřásl hlavou a pokusil se zformulovat úvodní otázky pro Sonju Hökbergovou. V Martinssonově složce si přečetl, že seděla na zadním sedadle a mlátila Lundberga do hlavy kladivem. Spousta úderů. Ne jen jeden. Jako by ji postihl záchvat nekontrolovaného amoku.

Vytáhl zápisník a pero. Na chodbě si uvědomil, že nemá brýle. Vrátil se pro ně. Pak už měl všechno.

Vlastně je tu jen jediná otázka, pomyslel si cestou do výslechové místnosti. Jediná otázka, na kterou je nutné znát odpověď.

Proč to udělaly?

Zdůvodnění penězi nestačí.

Musí existovat ještě jiná odpověď, zasutá někde hlouběji.

4

Sonja Hökbergová vypadala úplně jinak, než si ji Wallander představoval. Neměl v hlavě nějakou přesnou podobu. Ale rozhodně se nijak neblížila té dívce, kterou teď spatřil. Sonja Hökbergová seděla na židli ve výslechové místnosti. Byla drobná a hubená, působila téměř průsvitným dojmem. Měla světlé vlasy do půli zad a modré oči. Wallandera napadlo, že vypadá jako sestra hošíka z obalu od Kallovy kaviárové pasty. Kallova sestra, pomyslel si. Napůl ještě dítě, které se raduje ze života. Ani zdaleka nevypadala jako zločinec s kladivem schovaným pod bundou nebo v kabelce.

Ještě na chodbě se pozdravil s dívčíným obhájcem.

„Je velmi klidná,“ řekl advokát. „Ale nejsem si jistý, jestli chápe, z čeho je podezřelá.“

„Ona není podezřelá. Vždyť se přiznala,“ rázně ho opravil Martinsson.

„Co to kladivo?“ zeptal se Wallander. „Našli jsme ho?“

„Strčila ho pod postel u sebe v pokoji. Ani z něho neutřela krev. Ale ta druhá holka nůž zahodila. Zatím ho hledáme.“

Martinsson odešel. Wallander společně s advokátem vstoupil do místnosti. Dívka se na ně zvědavě podívala. Vůbec nevypadala nervózně. Wallander na ni kývl a posadil se. Na stole ležel diktafon. Obhájce si sedl tak, aby na něj Sonja viděla. Wallander si ji dlouze prohlížel. Zahleděla se mu do očí.

„Nemáte žvejkačku?“ zeptala se náhle.

Wallander zavrtěl hlavou. Podíval se na Lötberga, který udělal stejné gesto.

„Potom ji zkusíme sehnat,“ řekl Wallander a zapnul diktafon. „Ale nejdřív si spolu promluvíme.“

„Už jsem řekla, jak to bylo. Proč nemůžu dostat žvejkačku? Klidně si ji zaplatím. Neřeknu ani slovo, dokud nedostanu žvejku.“

Wallander sáhl po telefonu a zavolal na recepci. Ebba to určitě zařídí, pomyslel si. Jenže když se ve sluchátku ozval cizí ženský

hlas, uvědomil si, že Ebba už tam není. Šla do důchodu. Přestože uplynulo už víc než půl roku, Wallander si na to dosud nezvykl. Nová recepční se jmenovala Irene a bylo jí něco přes třicet let. Předtím pracovala jako asistentka lékaře a v krátké době si ji všichni na stanici oblíbili. Jenže Wallanderovi chyběla Ebba.

„Potřebuju žvýkačku,“ řekl. „Nevíte, kdo by ji mohl mít?“

„O někom bych věděla,“ odpověděla Irene. „Já.“

Wallander zavěsil a šel do recepcce.

„To ta holčina?“ hádala Irene.

„Pálí vám to,“ potvrdil Wallander.

Vrátil se do výslechové místnosti, dal Sonje Hökbergové žvýkačku a všiml si, že mezitím zapomněl vypnout nahrávání.

„Tak začneme,“ řekl. „Je šestnáct hodin patnáct minut, šestého října 1997. Výslech Sonji Hökbergové vede Kurt Wallander.“

„To mám zase říkat to samý?“ ozvala se dívka.

„Ano. A snaž se mluvit zřetelně, aby to bylo slyšet do mikrofonu.“

„Ale já už jsem všechno řekla.“

„Třeba budu mít ještě nějaké doplňující otázky.“

„Mně se to nechce vykládat znova.“

Wallandera to na okamžik vyvedlo z konceptu. Nechápal, jak může být tak klidná, ani náznak nervozity.

„Asi budeš muset,“ prohlásil. „Jsi obviněná ze spáchání závažného trestného činu. A přiznala ses. Jsi obviněná z těžkého ublížení na zdraví. A protože ten taxikář je na tom hodně špatně, může to dopadnout ještě hůř.“

Lötberg se na Wallandera nelibě podíval. Ale nic neřekl.

Wallander začal zase od začátku.

„Takže se jmenuješ Sonja Hökbergová, narozená druhého února 1978.“

„Jsem Vodnář. Co vy?“

„To nemá s případem nic společného. Budeš pouze odpovídat na moje otázky. Nic víc. Rozumíš mi?“

„Nejsem přece blbá.“

„Bydlíš s rodiči tady v Ystadu, ulice Trastvägen 12.“

„Jo.“

„Máš mladšího bratra, který se jmenuje Emil, ročník 1982.“

„To on by tady měl sedět. Ne já.“

Wallander se na ni tázavě podíval.

„Proč?“

„Pořád se hádáme. Strká nos do mých věcí. Čmucha mi v šuplíkách.“

„Mladší sourozenci můžou být někdy na obtíž. Ale o tom se teď bavit nebudeme.“

Pořád je stejně klidná, pomyslel si v duchu. Uvědomil si, jak na něj ta chladnokrevnost špatně působí.

„Můžeš mi povědět, co se stalo v úterý večer?“

„To je děsná otrava, vykládat stejnou věc dvakrát.“

„Nedá se nic dělat. Takže jste s Evou Perssonovou šly ven?“

„Tady v tom městě není co dělat. Chtěla bych bydlet v Moskvě.“

Wallander na ni vyjeveně zíral. Lötberg taky vypadal zaraženě.

„Proč zrovna v Moskvě?“

„Někde jsem viděla, že je to tam super. Pořád se tam něco děje. Už jste tam někdy byl?“

„Ne. Odpovídej pouze na moje otázky. Nic dalšího. Takže jste šly ven?“

„Vždyť už to víte, ne?“

„Jste s Evou dobré kamarádky?“

„Jinak bysme spolu asi nešly ven, ne? Myslíte si, že se zahazuju s lidma, co mi lezou na nervy?“

Wallander poprvé zaznamenal trhlinu v jejím lhostejném chování. Klid přecházel v netrpělivost.

„Znáte se s Evou dlouho?“

„Ani ne.“

„Jak dlouho?“

„Dva roky.“

„Je o pět let mladší než ty.“

„Jsem její vzor.“

„Jak to myslíš?“

„Sama to říká. Že jsem její vzor.“

„Proč to tak je?“

„To se musíte zeptat jí.“

To taky udělám, pomyslel si Wallander. Musím se jí zeptat na spoustu věcí.

„Můžeš mi teď říct, jak to probíhalo?“

„Ježišmarjá!“

„Budeš muset, ať chceš nebo nechceš. Klidně tady můžeme sedět až do večera, jestli to bude zapotřebí.“

„Daly jsme si pivo.“

„Evě Perssonové je přece teprve čtrnáct.“

„Vypadá starší.“

„Co bylo dál?“

„Daly jsme si ještě jedno pivo.“

„A potom?“

„Zavolaly jsme si taxíka. To už přece víte, ne? Proč se mě na to ptáte?“

„Takže jste se rozhodly, že přepadnete řidiče taxíku?“

„Potřebovaly jsme peníze.“

„Na co?“

„Jen tak.“

„Potřebovaly jste peníze. Ale nepotřebovaly jste je na nic konkrétního. Takhle to myslíš?“

„Jo.“

Kdepak, takhle to není, blesklo Wallanderovi hlavou. Dobře si všiml závanu nejistoty, když odpovídala. Okamžitě byl ve střehu.

„Člověk přece obvykle potřebuje peníze na něco konkrétního, ne?“

„Ale takhle to nebylo.“

Přesně tak to bylo, pomyslel si. Ale rozhodl se, že tuhle otázku zatím nechá stranou.

„Jak vás napadlo, že přepadnete zrovna taxikáře?“

„Mluvily jsme o tom.“

„Když jste byly v té restauraci?“

„Jo.“

„Takže předtím jste o tom nemluvily?“

„Proč bysme to dělaly?“

Lötberg se díval na svoje ruce.

„Takže když se pokusím shrnout, co mi tu povídáš, tak předtím, než jste šly do restaurace a daly si pivo, jste neměly v plánu taxikáře přepadnout. Koho to napadlo?“

„Mě.“

„A Eva proti tomu nic neměla?“

„Ne.“

Tohle nesedí, pomyslel si opět Wallander. Lže. Ale jde jí to výborně.

„Z restaurace jste si objednaly taxíka. Pak jste tam seděly, než přijel. Je to tak?“

„Jo.“

„A kde jste vzaly to kladivo? A nůž? Pokud jste to tedy neplánovaly předem?“

Sonja Hökbergová se na Wallandera zpříma podívala. Očima nikam neuhýbala.

„Vždycky mám v kabelce kladívko. A Eva nosí nůž.“

„Proč?“

„Člověk nikdy neví, co se stane.“

„Co tím chceš říct?“

„Po ulicích se potuluje spousta bláznů. Člověk se musí ubránit.“

„Takže ty s sebou neustále nosíš kladivo?“

„Jo.“

„Už jsi ho někdy dřív použila?“

Advokát sebou trhl.

„Tahle otázka není relevantní.“

„Co to znamená?“ zeptala se Sonja Hökbergová.

„Relevantní? Že není důležitá.“

„Můžu klidně odpovědět. Nikdy dřív jsem ho nepoužila. Ale Eva jednou řízla jednoho kluka do ruky. Když ji chtěl ošahávat.“

Wallandera něco napadlo. Odbočil ze stopy, kterou dosud sledoval.

„Setkaly jste se v restauraci s někým? Měly jste tam s někým schůzku?“

„Jako s kým?“

„To bys měla vědět ty.“

„Ne.“

„Takže tam nebyli třeba nějakí kluci, se kterými jste se měly sejít?“

„Ne.“

„Ty nemáš přítele?“

„Ne.“

Odpověděla nějak rychle, pomyslel si Wallander. Až moc rychle. Uložil si to do paměti.

„Přijelo taxi a vy jste šly ven.“

„Jo.“

„Co jste udělaly dál?“

„Co se tak asi dělá v taxíku? Řeknete, kam chcete jet.“

„A vy jste tedy řekly, že chcete odvézt do Rydsgårdu? Proč zrovna tam?“

„Nevím. Byla to náhoda. Něco jsme říct musely.“

„Eva si sedla dopředu a ty dozadu. To jste měly domluvené předem?“

„Bylo to podle plánu.“

„Jakého plánu?“

„Že tomu dědkovi řekneme, ať zastaví, aby si Eva přesedla dozadu. A jakmile zastaví, tak ho sejmem.“

„Takže jste už od začátku věděly, že použijete zbraně?“

„Kdyby byl mladší, tak ne.“

„A co byste dělaly, kdyby byl mladší?“

„Tak by nám zastavil, když by viděl, jak si vyhrnujeme sukni. Dělaly bysme mu návrhy.“

Wallander si uvědomil, že se začíná potit. Její netečná podlost ho drásala.

„Jaké návrhy?“

„Co byste řekl?“

„Takže byste ho nalákaly příslibem sexu?“

„Ty vole, to je slovník.“

Lötberg se prudce naklonil.

„Nemusíš mluvit tak hrubě.“

Sonja Hökbergová se podívala na svého advokáta.

„Budu si mluvit, jak se mi zachce.“

Lötberg se opřel zpátky do židle. Wallander se rozhodl rychle pokračovat.

„Jenže přijel starší řidič. Přiměly jste ho, ať vám po cestě zastaví. Co bylo dál?“

„Praštila jsem ho do hlavy. A Eva ho bodla nožem.“

„Kolikrát jsi ho udeřila?“

„To nevím. Párkrát. Nepočítala jsem to.“

„Tys neměla strach, že ho zabiješ?“

„Potřebovaly jsme přece ty prachy.“

„Na to jsem se neptal. Chci vědět, jestli ti nedocházelo, že může umřít.“

Sonja Hökbergová pokrčila rameny. Wallander čekal, ale dívka mlčela. Cítil, že v tu chvíli nedokáže otázku zopakovat.

„Říkáš, že jste potrebovaly peníze. Na co?“

Teď to uviděl zase. Jemný závan nejistoty, než odpověděla.

„Už jsem vám přece říkala, že na nic zvláštního.“

„Co se dělo dál?“

„Vzaly jsme mu peněženku a mobil a pak jsme šly domů.“

„Co jste udělaly s peněženkou?“

„Rozdělily jsme si peníze. Pak ji Eva zahodila.“

Wallander listoval v Martinssonových papírech. Johan Lundberg měl v peněžence zhruba šest set korun. Na základě výpovědi Evy Perssonové se našla v koši. Mobilní telefon si nechala Sonja Hökbergová. Ten byl nalezen u ní doma.

Wallander vypnul diktafon. Sonja sledovala jeho pohyby.

„Už můžu jít domů?“

„Ne,“ odpověděl Wallander. „Je ti devatenáct let. To znamená, že jsi trestně odpovědná. Spáchala jsi těžký zločin. Půjdeš do vazby.“

„Co to znamená?“

„Že zůstaneš tady.“

„A proč jako?“

Wallander se podíval na Lötberga. Pak vstal.

„Myslím, že ti to vysvětlí tvůj advokát.“

Pak vyšel z místnosti ven. Bylo mu špatně. Sonja Hökbergová nic nepředstírala. Skutečně to s ní vůbec nepohnulo. Zamířil k Martinssonovi. Kolega zrovna telefonoval a ukázal na volnou židli. Wallander se posadil a čekal. Najednou dostal chuť si zakouřit. Stávalo se to zřídkakdy. Ale setkání se Sonjou Hökbergovou bylo čiré utrpení.

Martinsson domluvil a zavěsil.

„Jak to šlo?“

„Ke všemu se přiznala. A je totálně ledově klidná.“

„Eva Perssonová je úplně stejná. A to je jí teprve čtrnáct.“

Wallander se na Martinssona podíval s téměř prosebným výrazem.

„Co se to děje?“

„Já nevím.“

Ve Wallanderovi to vřelo rozčilením.

„Vždyť to jsou krucinál malý žaby!“

„Já vím. A zdá se, že jim to vůbec není líto.“

Mlčky seděli. Wallander měl pocit naprosté prázdnoty. Stísněnou atmosféru nakonec prolomil Martinsson.

„Teď už chápeš, proč tak často uvažuji o odchodu?“

Wallander se probral.

„A ty chápeš, proč je tak důležitý, abys to nedělal?“

Vstal a šel k oknu.

„Jak je na tom Lundberg?“

„Beze změny, kritický stav.“

„Tohle musíme prošetřit na dřevě. Ať umře, nebo ne. Přepadly ho, protože potřebovaly na něco peníze. Jestli teda nešlo o něco úplně jiného.“

„Na co narážíš?“

„Nevím přesně. Mám prostě takový pocit. Že to sahá někam hlouběji. A zatím nejsme schopni říct, o co jde.“

„Stejně je asi nejpravděpodobnější, že se trochu opily, ne? A prostě si řekly, že někde splaší prachy. A nemyslely na následky.“

„Proč si to myslíš?“

„Každopádně jsem si jistý, že jim nešlo o peníze jen tak obecně.“

Wallander přikývl.

„Asi máš pravdu. Taky takhle uvažuju. Ale potřebuju vědět, na co je chtěly. Zítرا chci mluvit s Evou Perssonovou. A s jejich rodiči. Ani jedna neměla přítele?“

„Eva Perssonová prý kluka má.“

„A Hökbergová ne?“

„Ne.“

„Podle mě lže. S někým chodí. Musíme ho najít.“

Martinsson si to zapsal.

„Kdo si to vezme? Ty, nebo já?“

Wallander se nepotřeboval rozmýšlet.

„Já. Chci vědět, co se to v téhle zemi děje.“

„Já se tomu milerád vyhnu.“

„Tak docela se tomu nevyhneš. Ani ty, ani Hansson, ani Ann-Britt. Musíme zjistit, co za tím násilím vězí. Byl to pokus o vraždu. A jestli Lundberg zemře, tak to bude vražda.“

Martinsson ukázal na úhledné hromádky papírů, které se mu vršily na stole.

„Není mi jasné, jak mám zpracovat to všechno, co mi tady leží. Mám tu případy, které se táhnou dva roky nazpátek. Někdy mám sto chutí poslat to všechno policejnímu prezidentovi, ať mi laskavě vysvětlí, jak to mám stihnout.“

„Zavrhne to s tím, že je to ukázka kňourání a špatného plánování. A pokud jde o plánování, částečně bych s ním i souhlasil.“

Martinsson přikývl.

„Občas pomůže, když si člověk postěžuje.“

„Já vím,“ přitakal Wallander. „Mám to stejně. Už dávno nestíháme dělat všechno, co bysme měli. Teď si holt musíme vybrat, co je nejdůležitější. Promluvíme s Lisou.“

Wallander už byl jednou nohou z kanceláře, když ho Martinsson zarazil.

„Včera před spaním mě napadla jedna věc. Jak je to dlouho, cos byl naposledy na střelnici?“

Wallander se zamyslel.

„Skoro dva roky.“

„Já jsem na tom taky špatně. Hansson trénuje soukromě. Chodí do nějakého střeleckého klubu. Jak to dělá Ann-Britt, to netuším. Jenom je mi jasné, že po těch událostech před pár lety má pořád ze střelby strach. Jenže podle předpisů máme trénovat pravidelně. V pracovní době.“

Wallander věděl, kam Martinsson míří. Nevystřelit na cvičný terč déle než rok se sotva dá považovat za pravidelný trénink. Navíc by se jim to za určitých okolností mohlo vymstit.

„Nepomyslel jsem na to,“ přiznal. „Ale samozřejmě to není dobrý.“

„Pochybuju, že bych trefil zeď,“ řekl Martinsson.

„Máme moc práce. Stíháme jen to nejdůležitější. Jestli vůbec.“

„Řekni to Lise,“ poznamenal Martinsson.

„Ona si toho asi je vědomá,“ váhavě pronesl Wallander. „Otázka zní, jestli s tím může něco dělat.“

„Ještě mi není ani čtyřicet,“ pokračoval Martinsson. „A stejně se občas přistihnu, jak vzpomínám na staré dobré časy. Nebo si aspoň říkám, že dřív bylo líp. Nebylo to takové peklo, co tu máme teď.“

Wallander nenašel vhodnou odpověď. Martinssonovy nářky byly občas unavující. Vrátil se k sobě do kanceláře. Bylo půl šesté.

Šel k oknu a díval se do tmy. Myslel na Sonju Hökbergovou a na to, k čemu ty dvě holky tolik potřebovaly peníze. Nebo jestli v tom vězelo něco jiného. Pak se mu zjevil obličej Anette Fredmanové.

Cítil, že už tu nedokáže zůstat ani minutu, ačkoliv na něj čekalo spoustu práce. Vzal si bundu a šel. Venku se do něj opřel podzimní vítr. Když nastartoval, ozvalo se známé klepání v motoru. Vyjel z parkoviště a vzpomněl si, že by měl nakoupit. Lednička prakticky zela prázdnotou. Stála tam jen láhev šampaňského, kterou vyhrál v sázce s Hanssonem. Už si ani nepamatoval, kvůli čemu se vsadili. Ve vteřině se rozhodl, že se zajede podívat k bankomatu, kde večer předtím padl k zemi muž a zemřel. Může tam v obchodním centru doplnit zásoby jídla.

Když zaparkoval a došel k bankomatu, zrovna u něj stála nějaká žena s kočárkem a vybírala si peníze. Asfalt byl tvrdý a zkrabacený. Wallander se rozhlížel. Nablízku nebyly žádné domy. Uprostřed noci je tu určitě pusto a prázdno. I kdyby tady svítila silná pouliční lampa, stejně by nikdo nezaznamenal, že tu na zemi leží člověk, ani kdyby volal o pomoc.

Wallander zamířil do nejbližšího supermarketu a šel hledat oddělení potravin. Jako obvykle při vybírání váhal. Nakonec naházet do košíku něco k jídlu, zaplatil a jel domů. Klepání v motoru pořád zesilovalo. Když dorazil do bytu, svlékl si černý oblek. Při sprchování zjistil, že mu dochází mýdlo. Pak si uvařil zeleninovou polévku. K jeho vlastnímu překvapení byla dobrá. Udělal si kávu a odnesl si hrnek do obývacího pokoje. Zmáhala ho únava. Nejprve projel nabídku televizních kanálů, a když ho nic nezaujalo, sáhl po telefonu a vyťukal Lindino stockholmské číslo. Bydlela s dvěma kamarádkami v bytě na Kungsholmenu. Wallander je znal jen podle jména. Linda si občas přivydělávala jako servírka v místní restauraci. Wallander tam při své poslední návštěvě Stockholmu zašel na večeri. Jídlo mu chutnalo. Ale udivovalo ho, že Linda vydrží pracovat v prostředí s tak hlasitou hudbou.

Lindě teď bylo dvacet šest let. Říkal si, že jsou pořád docela často v kontaktu, ale stejně mu bylo líto, že je od něj tak daleko. Rád by se s ní vídal pravidelně.

Zapnul se záznamník. Doma není ani Linda, ani její kamarádky. Zpráva se zopakovala ještě v angličtině. Wallander se představil a řekl, že nejde o nic důležitého.

Pak zůstal sedět. Káva mu vystydlá.

Takhle přece nemůžu dál žít, pomyslel si vztekle. Je mi padesát. Ale připadám si vyždímaný a starý jako metuzalém.

Napadlo ho, že by měl jít na procházku. Snažil se honem vymyslet nějaký důvod, proč nemůže. Ale nakonec se zvedl, obul si tenisky a šel.

Vrátil se v půl deváté. Procházka zahrnala chmury, které se mu honily hlavou.

Zazvonil telefon. Myslel si, že to bude Linda. Ale volal Martinsson.

„Lundberg umřel. Právě mi volali z nemocnice.“

Wallander neměl slov.

„To znamená, že Hökbergová a Perssonová spáchaly vraždu,“ dodal Martinsson.

„No jo,“ přitakal Wallander. „A taky to znamená, že máme na krku pěkně svinskej případ.“

Domluvili se, že se sejdou nazítří po osmé hodině.

Pak už nebylo moc co dodat.

Wallander zůstal sedět na pohovce. Nepřítomně sledoval zprávy. Zaznamenal, že kurz dolaru stoupá. Jediné, co ho zaujalo, byla reportáž o investiční společnosti Trustor. Jak je snadné vytunelovat takovou firmu do poslední koruny. A nikdo vlastně nezasáhl, dokud nebylo pozdě.

Linda mu nezavolala. V jedenáct hodin si šel lehnout.

Trvalo mu dlouho, než usnul.

5

Když se Wallander v úterý sedmého října po šesté ráno probudil, špatně se mu polykalo. Potil se a bylo mu jasné, že na něj něco leze. Ležel v posteli a pohrával si s myšlenkou, že zůstane doma. Jenže zároveň věděl, že včera zemřel taxikář Johan Lundberg na následky brutálního přepadení, a to ho vytáhlo z postele. Osprchoval se, vypil kávu a vzal si dva prášky na snížení teploty. Krabičku si strčil do kapsy. Přinutil se ještě sníst trochu kefíru. Lampa za oknem se kymácela v nárazovém větru. Bylo zataženo, pár stupňů nad nulou. Ve skříni našel tlustý svetr. Chvilí uvažoval s rukou na telefonním sluchátku, jestli nemá zavolat Lindě. Ale pak si řekl, že je moc brzo ráno. Když vyšel na ulici a nasedl do auta, vzpomněl si, že v kuchyni na stole nechal lísteček. Napsal si na něj, že má něco koupit. Jenže teď si nevzpomínal co. Když si představil, že by se měl pro lístek vrátit, bylo mu nanic. Místo toho se rozhodl, že až bude příště něco potřebovat, zavolá si na vlastní záznamník do kanceláře. Jakmile přijde do práce, hned bude vědět, co má koupit.

Do práce jel po obvyklé trase, přes Východní spojku. Pokaždé ho hryzlo svědomí. Měl by jít pěšky, aby si udržel cukr na nízké hladině. Tak nemocný zase není.

Kdybych měl psa, chodil bych na procházky pořád, pomyslel si. Jenže psa nemám. Před pár lety jsem se byl podívat na štěně labradora, jel jsem kvůli tomu až do Sjöbo. Ale nevyšlo to. Žádný dům, žádný pes a žádná Baiba. Nemám vůbec nic.

Zaparkoval před stanicí a do kanceláře vešel s úderem sedmé hodiny. Když si sedl ke stolu, vzpomněl si, co si napsal na papírek. Mýdlo. Zapsal si to do bloku. Následující minuty věnoval úvahám o uplynulých událostech. Taxikář se stal obětí vraždy. Policie zadržela dvě dívky, které se k činu přiznaly. Zajistili i jednu ze dvou vražedných zbraní. Jedna dívka je nezletilá, druhou obžalovali a během dne půjde do vazby.

Zaplavila ho včerejší nechuť. Ten naprostý citový chlad Sonji Hökbergové. Namlouval si, že trochu soucitu v sobě ta dívka určitě má, jen se mu ho nepodařilo objevit. Ale nebylo mu to nic platné. Ze zkušenosti věděl, že se bohužel neplete. Vstal, došel si do jídelny pro kávu a zamířil za Martinssonem, který taky chodil do práce brzo. Dveře do kanceláře byly otevřené. Wallander přemítal, jak může Martinsson pracovat, když má dveře pořád dokořán. Wallander musel mít před světem dveře většinou zavřené, byla to naprostá nutnost, jinak se nedokázal soustředit.

Martinsson mu kývl na pozdrav.

„Říkal jsem si, že se stavíš,“ dodal.

„Není mi zrovna valně,“ postěžoval si Wallander.

„Jsi nastydlý?“

„V říjnu mě vždycky začne bolet v krku.“

Martinsson, který trpěl neustálou obavou, aby se od někoho nenakazil, se na židli trochu odsunul.

„Klidně jsi mohl zůstat doma,“ řekl. „Ta strašná historie s Lundbergem už je beztak vyřešená.“

„Jenom částečně,“ namítl Wallander. „Nemáme motiv. Já prostě nevěřím tomu, že se jim jenom zachtělo peněz. Mimochodem, našli jste ten nůž?“

„Nyberg na tom pracuje. Ještě jsem s ním nemluvil.“

„Tak mu zavolej.“

Martinsson se zašklebil.

„Po ránu bývá docela vzteklej.“

„Tak já mu zavolám sám.“

Vzal Martinssonův telefon a zkusil to nejdřív u Nyberga doma. Po krátkém čekání se hovor přesměroval na mobilní telefon. Nyberg to zvedl. Ale spojení bylo bídne.

„Tady Kurt. Jenom jsem se chtěl zeptat, jestli už jste našli ten nůž.“

„Jak ho krucinál můžeme najít, když je tma?“ vyprskl Nyberg kousavě.

„Myslel jsem, že vám Eva Perssonová popsala, kde ho zahodila.“

„I tak to znamená prohledat několik set metrů čtverečních. Řekla, že ho zahodila někde na starém hřbitově.“

„Tak proč ji tam nevezmete s sebou?“

„Jestli tam ta kudla je, tak ji najdeme,“ zavrčel Nyberg.

Hovor byl u konce.

„Špatně jsem dneska spal,“ řekl Martinsson. „Moje dcera Terese tu Evu Perssonovou dobře zná. Jsou skoro stejně staré. Eva Perssonová má taky rodiče. Čím si asi teď procházejí? Jestli jsem to dobře pochopil, je to jejich jediné dítě.“

Chvíli o těch slovech oba tiše přemítali. Wallander se nakonec rozkýchal. Kvapně kancelář opustil. Rozhovor zůstal nedokončený.

V osm hodin se sešli v zasedací místnosti. Wallander se podle svého zvyku usadil na místo u kratší strany stolu. Hansson a Ann-Britt už tu byli. Martinsson stál u okna a mluvil do telefonu. Jelikož odpovídal krátce a mluvil tlumeně, všem bylo jasné, že hovoří s manželkou. Wallander už mockrát dumal nad tím, jak je možné, že si toho mají tolik co říct, když se před nějakou hodinou viděli u snídaně. Možná se Martinsson potřebuje podělit o obavu, že ho Kurt nakazil chřipkou. Vládla unavená nálada. Vešla Lisa Holgerssonová. Martinsson hovor ukončil. Hansson vstal a šel zavřít dveře.

„Nyberg tu dneska nebude?“ zeptal se.

„Hledá ten nůž,“ ozřejmil Wallander. „Počítáme, že ho najde.“

Pak se podíval na Lisu Holgerssonovou. Přikývla. Wallander si vzal slovo. Prolétlo mu hlavou, kolikrát už tuhle situaci zažil. Brzo ráno, tým se shromáždí, čeká je nový případ. Jak léta plynula, přestěhovali se do nové budovy, dostali nový nábytek, nové závěsy. Změnil se vzhled telefonů, dostali moderní projektor. V neposlední řadě se data přestěhovala do počítačů. A přitom jako by tam pořád seděli ti samí lidé. A on sám ze všech nejdéle.

Bylo to na něm.

„Takže Johan Lundberg zemřel,“ začal. „Pokud to někdo z vás ještě neví.“

Ukázal na *Ystadský zpravodaj* na stole. Na první stránce se o vraždě psalo velkými písmeny.

Wallander pokračoval.

„To tedy znamená, že ty dvě holky spáchaly vraždu. Loupežnou vraždu. Jinak se to nazvat nedá. Především Hökbergová nám to sdělila dost jasně. Naplánovaly to, měly připravené zbraně. Chtěly přepadnout libovolného taxikáře, kterého jim náhoda přivede do cesty. Jelikož Eva Perssonová je nezletilá, bude to záležitost nejen pro nás, ale i pro další instituce. Kladivo už máme, k tomu taky Lundbergovu prázdnou peněženku a mobil. Chybí nám jedině nůž. Ani jedna z pachatelek čin nezapírá. Nehází to jedna na druhou. Předpokládám, že nejpozději zítra předáme spis státnímu zástupci. Lékařský posudek pochopitelně ještě k dispozici nemáme. Ale co se nás týče, můžeme ten otrěsný případ víceméně uzavřít už teď.“

Wallander se odmlčel. Nikdo nic neříkal.

„Proč to udělaly?“ ozvala se nakonec Lisa Holgerssonová. „Celé mi to připadá neskutečně zbytečné.“

Wallander přikývl. Doufal, že se na to někdo zeptá, aby tu otázku nemusel položit sám.

„Sonja Hökbergová to řekla naprosto jasně,“ odpověděl. „Jak při výslechu s Martinssonem, tak se mnou. Potřebovaly peníze. Nic víc.“

„Na co?“

To se zeptal Hansson.

„Nevíme. Na to nám neodpověděly. Pokud bysme měli věřit Hökbergové, tak to nevěděly ani ony samy. Prostě jen potřebovaly prachy. Nemělo to žádný konkrétní účel. Šlo jenom o peníze.“

Wallander se rozhlédl kolem stolu a teprve pak pokračoval.

„Podle mě to není pravda. Hökbergová každopádně lže. O tom jsem přesvědčený. S Perssonovou jsem zatím nemluvil. Ale ty peníze nejspíš potřebovaly na něco konkrétního. Tím jsem si

celkem jistý. Navíc mám podezření, že Eva Perssonová dělala to, co jí Hökbergová řekla. Což nijak nesnižuje její vinu. Ale přesto si z toho můžeme udělat obrázek o jejich vzájemném vztahu.“

„Hraje to nějakou roli?“ zeptala se Ann-Britt. „Myslím tím, jestli ty peníze chtěly na oblečení nebo na něco jiného?“

„V podstatě ne. Státní zástupce bude mít i tak dostatečné podklady pro odsouzení Hökbergové. Co se bude dít s Evou Perssonovou, to už je, jak jsem řekl, záležitost i pro jiné úřady.“

„Ani jedna nemá záznam v rejstříku,“ doplnil Martinsson. „Prověřil jsem to. Potíže ve škole taky neměly.“

Wallander měl znovu pocit, že jsou možná úplně vedle. Nebo že je alespoň příliš brzo na to, aby zcela odepsali možnost jiného vysvětlení Lundbergovy vraždy. Ale protože stále nedokázal zformulovat svůj pocit do slov, radši nic neřekl. Ještě je čeká spousta práce. Možná skutečně šlo o peníze. Anebo je za tím něco jiného. Je třeba rozhlížet se do několika stran současně.

Zazvonil telefon. Hansson to zvedl. Chvilí poslouchal a pak zavěsil.

Volal Nyberg. Objevili nůž.

Wallander přikývl a zavřel složku, kterou měl před sebou.

„Musíme si pochopitelně promluvit s rodiči a ty dvě důkladně prověřit. Ale podklady pro státního zástupce můžeme dát dohromady okamžitě.“

Lisa Holgerssonová zvedla ruku.

„Musíme udělat tiskovku. Média na nás dotírají. Přece jenom je to zarážející, že dvě takhle mladé holky spáchaly tak brutální čin.“

Wallander se podíval na Ann-Britt. Ta zavrtěla hlavou. Během posledních let ho často zastupovala, aby se nemusel účastnit setkání s novináři, která se mu z duše protivila. Ale tentokrát nechtěla. Wallander ji chápal.

„Já si to vezmu na starost,“ řekl. „Nějaký konkrétní čas?“

„Navrhuju v jednu hodinu.“

Wallander si to poznamenal do bloku.

Porada za chvíli skončila. Rozdělili si úkoly. Shodli se na tom, že je třeba případ co nejrychleji uzavřít. Ten zločin je tísnil. Nikdo se v něm nechtěl štourat déle, než bude nezbytně nutné. Wallander měl zajet k Sonje Hökbergové domů. Martinsson a Ann-Britt si promluví s Evou Perssonovou a jejími rodiči.

Místnost se vyprázdnila. Wallander cítil, jak nachlazení postupuje. Pokud budu mít štěstí, aspoň nakazím nějakého novináře, pomyslel si, když po kapsách hledal kapesník.

Na chodbě potkal Nyberga. Technik měl na sobě vysoké boty a tlustou kombinézu. Vlasy mu trčely na všechny strany a byl rozmrzlý.

„Prý jste našli ten nůž,“ nadhodil Wallander.

„Město zjevně nemá na to, aby na podzim uklízelo tak jako dřív,“ brblal Nyberg. „Hrabali jsme se tam s hlavou zabořenou do listí. Ale nakonec jsme ho našli.“

„Co je to za nůž?“

„Kuchyňský. Celkem dlouhá čepel. Musela ho bodnout takovou silou, že se špička ulomila o žebro. Na druhou stranu je z hodně nekvalitního materiálu.“

Wallander potřásl hlavou.

„Člověku se tomu nechce věřit,“ dodal Nyberg. „Copak už lidský život nic neznamená? Kolik peněz si odnesly?“

„Ještě nevíme. Zhruba šest stovek. Víc asi ne. Lundberg teprve začínal směnu. Na začátku šichty u sebe nemíval velkou hotovost.“

Nyberg něco neslyšně zamumlal a šel si po svých. Wallander se vrátil k sobě do kanceláře. Nerozhodně zůstal sedět. Bolelo ho v krku. S povzdechem otevřel vyšetřovací spis. Sonja Hökbergová bydlela v západní části města. Zapsal si adresu, vstal a sáhl po bundě. Když vyšel na chodbu, zazvonil telefon. Vrátil se. Byla to Linda. V pozadí zaslechl řinčení z kuchyně.

„Slyšela jsem dneska ráno tvůj vzkaz,“ řekla.

„Až dneska ráno?“

„Nespala jsem doma.“

Wallander měl dost rozumu na to, aby se nezeptal, kde tedy spala. Dobře věděl, že by se mohla naštvat a praštit mu s telefonem.

„O nic nešlo,“ řekl. „Jenom jsem chtěl vědět, jak se máš.“

„Dobře. A co ty?“

„Trochu jsem nastydl. Jinak je všechno při starém. Chtěl jsem se zeptat, jestli třeba někdy nepřijedeš?“

„Nemám teď čas.“

„Zaplatím ti cestu.“

„Říkám, že nemám čas. O peníze nejde.“

Wallander viděl, že ji nepřemluví. Je paličatá po tátovi.

„Jak se máš doopravdy?“ zeptala se znovu. „S Baibou už nejsi vůbec v kontaktu?“

„To už dávno skončilo. Vždyť víš.“

„Tohle ti nedělá dobře.“

„Jak to myslíš?“

„Ty víš, jak to myslím. Dokonce začínáš mít naříkavý tón. Dřív jsi tak nekňoural.“

„Ale já si přece nestěžuju.“

„A teď zase. Ale mám pro tebe návrh. Co kdyby ses zaregistroval do nějaké seznamky?“

„Do seznamky?“

„Třeba si tam někoho najdeš. Jinak z tebe za chvíli bude mrzutý dědek, který chce vědět, proč nespím v noci doma.“

Ta mě má přetčenýho, pomyslel si Wallander. Fakt do mě vidí.

„Takže podle tebe si mám podat inzerát do novin?“

„Jo. Nebo se přihlas do nějaké agentury.“

„To nikdy neudělám.“

„Proč ne?“

„Nevěřím na to.“

„Proč ne?“

„Já nevím.“

„Jenom jsem ti chtěla poradit. Přemýšlej o tom. A teď už musím pracovat.“

„Odkud voláš?“

„Z hospody. Otevíráme v deset.“

Řekla mu ahoj a zavěsila. Wallander přemýšlel, kde asi přenocovala. Před několika lety měla vztah s mladíkem z Keni, který studoval v Lundu medicínu, ale rozešli se. Od té doby neměl o jejích partnerech příliš velký přehled. Věděl jen, že se hoši s pravidelnými přestávkami střídají. Pocítil osten žárlivosti a podráždění. Vyšel z kanceláře. Nápad s inzerátem nebo seznamovací agenturou už mu hlavou bleskl několikrát. Ale vždycky ho zavrhl. Připadalo mu, že by se tím shodil.

Opřel se do něj prudký vítr. Nasedl do auta, nastartoval a poslouchal klapání, které pořád zesilovalo. Vydal se k řadovému domku, kde s rodiči bydlela Sonja Hökbergová. V Martinssonově hlášení si přečetl, že Sonjin otec je „soukromý podnikatel“. Z informace nevyplývalo, čím přesně se zabývá. Komisař vystoupil z vozu. Malá zahrádka byla hezky upravená. Zazvonil u dveří. Po chvíli mu otevřel muž. Wallander okamžitě věděl, že ho odněkud zná. Měl dobrou paměť na obličeje. Ale nevzpomínal si, kde se s ním setkal. Muž ve dveřích Wallandera taky hned poznal.

„To jsi ty?“ řekl. „Věděl jsem, že přijde policie. Ale netušil jsem, že to budeš zrovna ty.“

Ukročil stranou a pustil Wallandera dovnitř. Odněkud se ozývala televize. Wallander pořád tápal.

„Předpokládám, žes mě poznal,“ řekl muž.

„Ano,“ odpověděl Wallander. „Ale musím přiznat, že nevím, při jaké příležitosti jsme se potkali.“

„Erik Hökberg?“

Wallander pátral v paměti.

„A Sten Widén?“

Konečně si Wallander vzpomněl. Sten Widén a jeho statek ve Stjärnsundu. A Erik. Ti tři kdysi před lety sdíleli vášeň pro operu. Nejzapálenější byl Sten. Erik, se kterým se Sten znal od dětství, na statek taky několikrát přišel a shlukli se kolem gramofonu, aby si poslechli některou z Verdiho oper.

„Vzpomínám si,“ přikývl. „Ale tenkrát ses nejmenoval Hökberg, nebo jo?“

„Vzal jsem si manželčino příjmení. Tehdy jsem se jmenoval Erik Eriksson.“

Erik Hökberg byl kus chlapa. Ramínko, které Wallanderovi podával, se mu v tlapě úplně ztrácelo. Wallander si ho pamatoval hubeného. Teď měl silnou nadváhu. Proto si ho Wallander nedokázal nikam zařadit.

Komisař si pověsil bundu a šel za Hökbergem do obývacího pokoje. Věvodila mu televize. Ale zvuk přicházel z jiného přístroje v nějaké jiné místnosti. Posadili se. Wallander si připadal hloupě. Situace byla už tak dost svízelná.

„Je to hrůza, co se stalo,“ začal Hökberg. „Vůbec nechápu, co to do ní vjelo.“

„Nikdy předtím neprojevila sklony k násilí?“

„Vůbec.“

„Co tvoje manželka, je doma?“

Hökberg se svezl v křesle. Pod obličejem potopeným v tlustých záhybech Wallander tušil ten původní, který si pamatoval z časů vzdálených několik světelných let.

„Jela s Emilem k sestře do Hööru. Nemohla to tady vydržet. Pořád sem volají novináři. Neberou naprosto žádné ohledy. Klidně zavolají i v noci, když se jim to hodí.“

„Já s ní stejně budu potřebovat mluvit.“

„To chápu. Říkal jsem jí, že se ozvou od policie.“

Wallander nevěděl, jak by měl pokračovat.

„Určitě jste o tom s manželkou mluvili.“

„Je z toho stejně zmatená jako já. Byl to pro nás šok.“

„Takže jsi měl se Sonjou hezký vztah?“

„Nikdy jsme neměli problémy.“

„A její matka?“

„Totéž. Občas se pohádaly. Ale jenom o takových běžných věcech. Za ty roky, co Sonju znám, jsme žádné konflikty neměli.“

Wallander sraštil obočí.

„Jak to myslíš?“

„Ty nevíš, že Sonja je moje nevlastní dcera?“

Tohle ze spisu nevyplývalo. Wallander by si to pamatoval.

„Spolu s Ruth máme Emila,“ vysvětlil Hökberg. „Když jsme se seznámili, byly Sonje dva roky. Teď v prosinci to bude sedmáct let. Poznali jsme se na Vánoce.“

„Kdo je Sonjin skutečný otec?“

„Jmenoval se Rolf. Nikdy se o ni nezajímal. Ruth za něj nebyla provdaná.“

„Víš, kde bydlí?“

„Před pár lety umřel. Upil se.“

Wallander hledal v kapse tužku. Už před chvílí mu došlo, že si zapomněl jak brýle, tak zápisník. Na skleněném stolku ležela hromádka novin.

„Můžu si utrhnout růžek?“

„To už policie nemá peníze ani na zápisníky?“

„Dobrá otázka. Ale tentokrát je to moje chyba, zapomněl jsem si vzít svoje věci.“

Wallander vzal jedny noviny jako podklad. Všiml si, že je to anglický finanční deník.

„Můžu se zeptat, kde pracuješ?“

Odpověď ho překvapila.

„Jsem spekulant.“

„A s čím obchoduješ?“

„Akcie, opce, valuty. Kromě toho vydělávám na sázkách. Hlavně anglický kriket. Někdy americký baseball.“

„Takže sázíš?“

„Na koně ne. O peníze nehraju. Ale asi by se dalo říct, že i burza je svým způsobem hra.“

„A to děláš odsud z domova?“

Hökberg vstal a pokynul Wallanderovi, ať jde za ním. Když vešli do vedlejšího pokoje, Wallander se ve dveřích zarazil. Nebyla tam puštěná jen jedna televize, ale hned tři. Na obrazovkách se míhaly sloupce čísel. Kromě toho bylo v místnosti několik

počítačů a tiskáren. Na zdi visely hodiny, které ukazovaly čas v několika různých pásmech. Wallander měl pocit, jako by vstoupil do řídicí věže na letišti.

„Říká se, že díky nové technice se svět zmenšil,“ poznamenal Hökberg. „S tím by se dalo polemizovat. Nicméně není pochyb o tom, že můj svět se zvětšil. Odtud, ze špatně postaveného domku na okraji Ystadu můžu dosáhnout na všechny světové trhy. Můžu se připojit k sázkové kanceláři v Londýně nebo v Římě. Můžu si nakoupit opce na burze v Hongkongu a prodat americké dolary v Jakartě.“

„Vážně je to tak jednoduché?“

„Ne tak docela. Musíš mít povolení, kontakty a znalosti. Ale v tomhle pokoji jsem ve středu světa. Kdykoliv. Síla a zranitelnost jdou spolu ruku v ruce.“

Vrátili se do obýváku.

„Chtěl bych se podívat k Sonje do pokoje,“ požádal Wallander.

Hökberg ho odvedl po schodech nahoru. Prošli kolem pokojíku, který podle všeho patřil mladšímu Emilovi. Hökberg ukázal na dveře.

„Budu dole,“ řekl. „Jestli mě teda nepotřebuješ.“

„V pořádku, díky.“

Hökbergovy těžké kroky odeznívaly po schodišti. Wallander otevřel dveře. Pokoj měl šikmý strop a v něm zasazené okno. Bylo pootevřené a jemná záclona se v průvanu pomalu vzdouvala. Wallander stál a pomaličku se rozhlížel. Ze zkušenosti věděl, že první dojem je nesmírně důležitý. Pozdější pozorování může odhalit dramatické detaily, které nejsou hned patrné. Ale stejně se vždycky vracel k prvnímu dojmu.

V tomhle pokoji bydlel konkrétní člověk. Právě toho tu hledá. Postel byla ustlaná. Na ní se kupily vyskládané růžové a květované polštáře. Kratší zeď pokrývala vysoká police, zaplněná spoustou plyšových medvídků. Na dveřích skříně bylo zrcadlo a na podlaze ležel tlustý koberec. Pod oknem stál psací stůl, jehož deska byla prázdná. Wallander dlouho stál ve dveřích a díval se.

Tak tady bydlí Sonja Hökbergová. Vešel dál, klekl si k posteli a podíval se pod ni. Válel se tam prach. Ale na jednom místě jakýsi předmět vykreslil ve vrstvičce prachu siluetu. Wallandera zamrazilo. Předpokládal, že právě tam leželo kladivo. Vyhrabal se na nohy a posadil se na postel. Byla překvapivě tvrdá. Sáhl si na čelo. Asi už má zase teplotu. Tuba s prášky čekala v kapse. Škrábalo ho v krku. Vstal z postele a postupně otvíral zásuvky ve stole. Žádná nebyla zamčená. Ani k nim nebyl klíč. Nevěděl, co hledá. Možná nějaký deník nebo fotografii. Ale obsah zásuvek ho ničím nezaujal. Znovu se posadil na postel. Myslel na setkání se Sonjou Hökbergovou.

Ten pocit ho zaplavil okamžitě. Už když stál na prahu pokoje.

Něco tu nebylo v pořádku. Sonja Hökbergová a její pokojíček spolu neladily. Nedovedl si ji tady, mezi všemi těmi růžovými medvídky, představit. A přitom to byl její pokoj. Snažil se pochopit, co to znamená. Co je pravdivější? Sonja Hökbergová, kterou vyslychal na stanici? Nebo pokoj, ve kterém bydlí a kde si pod postel schovala zakrvácené kladivo?

Rydberg ho před mnoha lety naučil poslouchat. *Každá místnost má svůj dech. Musíš naslouchat. Takový pokoj vypráví spoustu tajemství o člověku, který v něm bydlí.*

Zpočátku se Wallanderovi tahle rada zdála dost nevěrohodná. Ale postupem času zjistil, že mu Rydberg předal zásadní vědomost.

Rozbolela ho hlava. Bušilo mu ve spáncích. Vstal a otevřel dveře od skříně. Na ramínkách viselo oblečení, vespod byly vyskládané boty. Kromě bot ležel dole ve skříně jen potrhaný medvídek. Na vnitřní straně dveří visel plakát z nějakého filmu. *Ďáblův advokát*. V hlavní roli Al Pacino. Wallander si herce pamatoval z filmu *Kmotr*. Zavřel skříně a sedl si na židli ke stolu. Odtud viděl pokoj z jiného úhlu.

Něco tady chybí, pomyslel si. Vybavil si Lindin pokoj v době, kdy byla v pubertě. Plyšová zvířátka tam určitě měla. Ale hlavní

byly fotky jejich posvátných idolů, které se sice střídaly, ale v nějaké podobě tam existovaly vždycky.

V Sonjině pokoji nebylo nic. Bylo jí devatenáct let. A jediná osobní věc byl filmový plakát ve skříni.

Wallander ještě několik minut poseděl u stolu. Pak pokoj opustil a sešel po schodech dolů. Erik Hökberg na něj čekal v obýváku. Wallander ho poprosil o sklenici vody a vzal si prášek. Hökberg si ho pátravě prohlížel.

„Našel jsi něco?“

„Jenom jsem se tam chtěl porozhlédnout.“

„Co s ní teď bude?“

Wallander zavrtěl hlavou.

„Je trestně odpovědná a přiznala se. Takže ji nečeká nic lehkého.“

Hökberg mlčel. Wallander viděl, jak se trápí.

Ještě si zapsal telefon na Hökbergovu švagrovou v Hööru.

Pak domek opustil. Foukal silný vítr. Poryvy se honily tam a zpátky. Wallander jel na stanici. Nebylo mu dobře. Po tiskovce musí jet domů a vlézt si do postele.

Když vešel do recepcce, Irene na něj mávala, aby se u ní zastavil. Všiml si, jak je bledá.

„Co se stalo?“ zeptal se.

„Nevím,“ odpověděla. „Ale sháněli se po vás. A vy jste u sebe jako obvykle neměl telefon.“

„Kdo mě sháněl?“

„Všichni.“

Wallander ztrácel trpělivost.

„Kdo všichni? Buďte konkrétní!“

„Martinsson. A Lisa.“

Wallander zamířil k Martinssonovi. Už tam seděl Hansson.

„Co se děje?“ zeptal se Wallander.

Odpověděl mu Martinsson.

„Sonja Hökbergová utekla.“

Wallander na něj nevěřícně civěl.

„Utekla?“

„Stalo se to ani ne před hodinou. Nasadili jsme veškeré možné lidi, aby ji hledali. Ale je pryč.“

Wallander se na oba podíval.

Pak si svlékl bundu a posadil se.

6

Wallanderovi netrvalo dlouho, než pochopil, co se stalo.

Někdo odvedl ledabylou práci. Někdo se donebevolajícím způsobem prohrěšil proti služebním předpisům. Ale především ten dotyčný zapomněl, že Sonja Hökbergová není jen mladá dívka s nevinným zevnějškem. Před několika málo dny spáchala brutální zločin.

Nebylo těžké zrekonstruovat sled událostí. Sonja Hökbergová se měla přesunout z jedné místnosti do druhé. Absolvovala rozhovor se svým právníkem a ochranka ji měla dopravit zpátky do cely předběžného zadržení. Během čekání na přesun se dovolila, že si potřebuje odskočit. Když vyšla z toalety, uviděla, že policista, který ji měl hlídat, stojí zády k ní a povídá si s někým v kanceláři. A tak se vydala opačným směrem. Nikdo se jí nepokusil zastavit. Prošla ven přes recepci jakoby nic. Nikdo si jí nevšiml. Ani Irene, ani žádný z kolegů. Zhruba za pět minut se policista šel podívat na toaletu a zjistil, že Sonja Hökbergová zmizela. Následně nahlédl do místnosti, kde předtím seděla s advokátem. Teprve když pochopil, že se tam nevrátila, vyhlásil poplach. Sonja Hökbergová získala celých deset minut na to, aby utekla. A to jí stačilo.

Wallander v duchu vzdychl. Znovu ho rozbolela hlava.

„Nasadil jsem na to všechny dostupné lidi,“ zopakoval Martinsson. „A zavolal jsem jejímu otci. Tys od něj akorát odešel. Vyplynulo z toho rozhovoru něco, z čeho by se dalo usoudit, kam asi míří?“

„Její máma odjela za sestrou do Hööru.“

Komisař podal Martinssonovi lístek s telefonním číslem.

„Tam asi pěšky nedojde,“ ozval se Hansson.

„Sonja Hökbergová má řidičák,“ informoval ho Martinsson se sluchátkem na uchu. „Může si někoho stopnout nebo ukrást auto.“

„Teď si především musíme promluvit s Evou Perssonovou,“ připomněl Wallander. „A uděláme to hned teď. Kašlu na to, že je nezletilá. Ať nám pěkně poví, co o tom ví.“

Hansson odešel. Ve dveřích se málem srazil s Lisou Holgerssonovou, která byla v době Sonjina útěku na jednání mimo stanici. Martinsson mluvil po telefonu s paní Hökbergovou a Wallander mezitím šéfové vyložil, jak k úniku nejspíš došlo.

„Tohle se prostě nesmí stávat,“ prohlásila, když Wallander domluvil.

Neskrývala rozčilení. Wallanderovi se její přístup líbil. Vzpomněl si na jejich bývalého šéfa. Björk by se v téhle situaci okamžitě začal strachovat, že tím utrpí jeho vlastní pověst.

„Nesmí se to stávat,“ souhlasil. „Ale stalo se to. Teď je nejdůležitější, abysme ji zase chytili. Pak můžeme zjišťovat, kde se stala chyba. A kdo za to nese odpovědnost.“

„Existuje podle vás riziko, že sáhne k násilí?“

Wallander přemýšlel. Měl před sebou její pokojíček. Všechna ta plyšová zvířátka.

„Víme o ní hrozně málo,“ řekl. „Ale vyloučit to nemůžeme.“

Martinsson zavěsil.

„Mluvil jsem s její matkou,“ řekl. „A s kolegy z Hööru. Vědí, co mají dělat.“

„To asi neví nikdo z nás,“ namítl Wallander. „Ale tu holku musíme najít co nejdřív.“

„Myslíte, že ten útek plánovala?“ zeptala se Lisa Holgerssonová.

„Podle toho policisty ne,“ odpověděl Martinsson. „Prostě jenom popadla příležitost za pačesy.“

„Já si myslím, že to plánovala,“ ozval se Wallander. „Ona tu příležitost hledala. Chtěla odtud vypadnout. Mluvil už někdo s jejím advokátem? Může nám nějak pomoci?“

„Na to zatím asi nikdo nepomyslel,“ řekl Martinsson. „Odjel odtud, jakmile skončili.“

Wallander vstal.

„Já s ním promluvíím.“

„Co ta tiskovka?“ připomněla Lisa Holgerssonová. „Co s ní provedeme?“

Wallander se podíval na hodinky. Čtvrt na dvanáct a pět minut.

„Uspořádáme ji podle původního plánu. Ale tu novinku jim musíme sdělit. Ačkoliv bysme se tomu s radostí vyhnuli.“

„Asi se toho budu muset zúčastnit,“ podotkla Lisa Holgerssonová.

Wallander nic neřekl. Zamířil k sobě. V hlavě mu tepalo. Při každém polknutí ho bolelo v krku.

Měl bych ležet v posteli, pomyslel si. A ne tady pobíhat a honit puberťačky, které vraždí taxikáře.

V šuplíku našel nějaké papírové kapesníky. Utřel se pod košili. Měl horečku a potil se. Pak zavolal advokátu Lötbergovi a sdělil mu, co se stalo.

„To je tedy nečekané,“ prohlásil Lötberg, když Wallander domluvil.

„Hlavně je to průšvih,“ řekl Wallander. „Můžete mi nějak pomoci?“

„Nejspíš ne. Mluvil jsem s ní o tom, co se teď bude dít. A že musí být trpělivá.“

„A byla trpělivá?“

Lötberg se na chvíli zamyslel.

„Upřímně řečeno nevím. Špatně se mi s ní navazoval kontakt. Navenek působila klidně. Ale co se skrývalo pod tím, to nedokážu říct.“

„Nezmínila se vám o nějakém příteli? Nežádala třeba o nějakou návštěvu?“

„Ne.“

„Nikoho nechtěla vidět?“

„Zajímala se, jak je na tom Eva Perssonová.“

Wallander se zamyslel.

„Zeptala se na rodiče?“

„Vlastně ne.“

Wallanderovi to připadalo podivné. Stejně podivné jako Sonjin pokoj. Sítil v něm pocit, že s tou dívkou je něco v nepořádku.

„Pokud mě kontaktuje, tak se samozřejmě ozvu,“ řekl Lötberg.

Rozloučili se. Wallander měl pořád před očima její pokoj. Byl to dětský pokojíček, pomyslel si. Ne pokoj, kde bydlí devatenáctiletá slečna. Spíš by v něm mohla bydlet desetiletá holčička. Ten pokoj se kdesi ve vývoji zasekl, zatímco Sonja rostla dál.

Nedokázal dotáhnout sled myšlenek až úplně do konce. Ale byl přesvědčený, že je to důležité.

Martinsson zařídil setkání Evy Perssonové s Wallanderem během necelé půlhodiny. Když ji komisař uviděl, zalapal po dechu. Dívka byla malá a vypadala sotva na dvanáct let. Díval se jí na ruce a nedokázal si představit, jak v nich drží nůž a vši silou ho zabodne do prsou živé lidské bytosti. Ale vzápětí si uvědomil, že má v sobě něco, co mu připomíná Sonju Hökbergovou. Zprvu tu podobnost neuměl pojmenovat. Pak mu to došlo.

Oči. Tatáž lhostejnost.

Martinsson je nechal o samotě. Wallander by měl při výslechu nejradši po boku Ann-Britt. Jenže kolegyně byla někde ve městě a koordinovala pátrací akci, aby to pokud možno vedlo ke kýženému výsledku.

Matka Evy Perssonové měla oči červené od pláče. Wallanderovi jí bylo líto. Když si představil, čím si teď prochází, bylo mu hrozně.

Obrátil se na dceru a šel rovnou k věci.

„Sonja odtud utekla. Teď se tě zeptám, jestli víš, kam mohla jít. Chci, aby ses pořádně zamyslela. A chci, abys mi odpověděla upřímně. Rozumíš mi?“

Eva Perssonová přikývla.

„Takže kam podle tebe mohla jít?“

„Asi domů, ne? Kam jinam by šla?“

Wallander nedokázal rozpoznat, jestli je dívka upřímná, nebo drzá. Cítil, jak ho bolest hlavy připravuje o veškerou trpělivost.

„Kdyby šla domů, už bychom ji zadrželi,“ pronesl zvýšeným hlasem. Maminka se na židli přikrčila.

„Nevím, kde teď je.“

Wallander otevřel poznámkový blok.

„Kdo jsou její přátelé? S kým se stýká? Zná se s někým, kdo má auto?“

„Většinou jsme spolu byly jenom my dvě.“

„Snad má i další kamarády, ne?“

„Kalle.“

„Jak se jmenuje dál?“

„Ryss.“

„Jmenuje se Kalle Ryss?“

„Jo.“

„Nechci slyšet žádné výmysly. Je ti to jasné?“

„Jéžíš, proč na mě řvete, dědku pitomej? Jasně že se tak jmenuje. Kalle Ryss.“

Wallander neměl daleko k výbuchu vzteku. Vůbec se mu nelíbilo, že si někdo dovolil říct mu dědku.

„Kdo to je?“

„Jezdí na surfu. Většinou je v Austrálii. Ale teď je doma a pracuje u svého fotra.“

„Kde?“

„Mají železářství.“

„Takže Kalle patří k Sonjiným kamarádům?“

„Chodili spolu.“

Wallander se ptal dál. Ale Eva Perssonová si nevzpomněla na nikoho dalšího, na koho by se Sonja Hökbergová mohla obrátit. Stejně tak nevěděla, kam by Sonja mohla mít namířeno. V posledním pokusu získat něco, čeho by se mohl chytit, se Wallander obrátil na Evinu matku.

„Já jsem ji neznala,“ špitla tak potichu, až se Wallander musel naklonit přes stůl, aby ji slyšel.

„Musíte přece znát nejlepší kamarádku své dcery?“

„Neměla jsem ji ráda.“

Eva Perssonová se bleskově otočila a uhodila matku do obličeje. Seběhlo se to tak rychle, že Wallander nestačil zareagovat. Matka začala křičet. Dcera ji tloukla dál a častovala ji nadávkami. Wallander v té šarvátce utřžil kousanec do ruky, ale po určitém úsilí se mu podařilo Evu Perssonovou od její matky odtrhnout.

„Odveďte tu krávu!“ řvala Eva. „Nechci ji ani vidět!“

V tu chvíli se Wallander přestal ovládat. Vrazil dívce takovou facku, až upadla na zem. S bolavou rukou se vypotácel ven. Chodbou zrovna pospíchala Lisa Holgerssonová a zůstala na něj vyjeveně zírat.

„Co se to tady děje?“

Wallander neodpověděl. Podíval se na svoji ruku. Dlaň ho po úderu páčila.

Ani jeden z nich si nevšiml novináře z večerníku, který přišel s předstihem na tiskovou konferenci. Během pranice se dostal až k centru dění a nenápadným fotoaparátem scénu několika snímky zvětšil. Zapamatoval si, co viděl a slyšel. V hlavě už se mu rodil titulek. Kvapně se vrátil do recepcie.

Tiskovou konferenci zahájili s půlhodinovým zpožděním. Lisa Holgerssonová do poslední vteřiny doufala, že některá z policijních hlídek Sonju Hökbergovou najde. Wallander si žádné iluze nedělal a chtěl začít včas. Jednak proto, že se podle něj šéfová pletla. A taky ovšem kvůli nachlazení, které začínalo nabírat obrátky.

Nakonec ji přesvědčil, že není důvod déle to odkládat. Novináři budou akorát naštvaní. Už tak je čeká nepříjemná tiskovka.

„Co jim mám říct?“ zeptala se, než vešli do velkého zasedacího sálu.

„Nic,“ odušil Wallander. „Já to vezmu na sebe. Jenom chci, abyste tam byla.“

Došel si na toaletu a umyl si obličej studenou vodou. Když pak vešel do místnosti, úplně to s ním cuklo. Čekalo tam víc novinářů, než si myslel. Vyšel na malý stupínek, jeho nadřícená

v těsném závěsu za ním. Posadili se. Wallander přejel přítomně pohledem. Některé tváře poznával, ale z větší části to byli úplně neznámí lidé.

Co jim mám říct? uvažoval. I když si to člověk předem rozmyslí, nikdy není možné říct všechno přesně podle skutečnosti.

Lisa Holgerssonová novináře přivítala a předala slovo Wallanderovi.

Já to prostě nenávidím, pomyslel si odevzdaně. Nejenže to nemám rád. Tyhle sedánky s médii z duše nenávidím. Ačkoliv vím, že jsou nutné.

V duchu napočítal do tří a promluvil.

„Před několika dny tady v Ystadu došlo k napadení a okradení taxikáře. Muž bohužel, jak již víte, svým zraněním podlehl. Stopy vedly ke dvěma osobám. Obě se k činu přiznaly. Jelikož jedním z pachatelů je nezletilá osoba, nebudeme zde na tiskové konferenci uvádět její jméno.“

Jeden novinář zvedl ruku.

„Proč říkáte pachatel, když jde o dvě ženy?“

„Hned se k tomu dostanu,“ odvětil Wallander. „Uklidněte se prosím.“

Novinář byl mladý a umíněný.

„Tiskovka měla začít v jednu hodinu. Už je půl druhé. Copak neberete ohled na to, že máme taky další práci?“

Wallander tu otázku přešel mlčením.

„Jinými slovy jde o vraždu,“ pokračoval. „O loupežnou vraždu. Není důvod vynechat fakt, že se navíc jedná o mimořádně brutální vraždu. Proto je samozřejmě uspokojivé, že jsme mohli rychle objasnit, co se stalo.“

Potom se nadechl. Bylo to jako potopit se pod hladinu v místech, kde může kdykoliv uvíznout na mělčině.

„Situace se bohužel zkomplikovala tím, že jedna z pachatelek utekla. Ale doufáme, že ji co nejdříve dopadneme.“

V sále bylo ticho. A pak se začaly hrnout otázky.

„Jak se jmenuje ta pachatelka, která utekla?“

Wallander se podíval na Lisu Holgerssonovou. Přikývla.
„Sonja Hökbergová.“
„Odkud utekla?“
„Odtud z policejní stanice.“
„Jak se to mohlo stát?“
„Okolnosti momentálně vyšetřujeme.“
„Co tím myslíte?“
„Přesně to, co říkám. Vyšetřujeme, jak odtud mohla Sonja Hökbergová utéct.“
„Jinými slovy vám utekla nebezpečná žena.“
Wallander zaváhal.
„Ano,“ odpověděl konečně. „Ale není to jisté.“
„Tak buď je nebezpečná, nebo ne. Laskavě se rozhodněte.“
Wallander ztratil trpělivost. Už nevěděl, kolikrát se mu to od rána stalo. Zkrátka to všechno chtěl co nejdříve ukončit a jít domů do postele.
„Další dotaz.“
Novinář se nedal.
„Chci slyšet jasnou odpověď. Je nebezpečná, nebo není?“
„Dostal jste odpověď, jakou vám v tuhle chvíli můžu dát. Další dotaz.“
„Má u sebe zbraň?“
„Nevíme o tom.“
„Jak byl zavražděn ten taxikář?“
„Nožem a kladivem.“
„Našli jste ty vražedné zbraně?“
„Ano.“
„Můžeme je vidět?“
„Ne.“
„Proč ne?“
„Z důvodu probíhajícího vyšetřování. Další dotaz.“
„Vyhlásili jste po ní celostátní pátrání?“
„Prozatím stačí pátrání na regionální úrovni. A to je pro tuto chvíli všechno.“

Wallanderův způsob ukončení tiskové konference vzbudil ostré protesty. Komisař si byl vědom, že nezodpověděli nespočet více či méně důležitých otázek. Ale vstal a Lisu Holgerssonovou téměř vytáhl ze židle.

„Už to stačí,“ zavrčel.

„Neměli bysme tu ještě chvíli zůstat?“

„V tom případě je to na vás. Dozvěděli se, co potřebovali vědět. Zbytek si můžou doplnit sami.“

Televize a rozhlas měly zájem o rozhovor. Wallander se probíjel lesem mikrofonů a objektivů kamer.

„Tohle si musíte vzít na starost vy,“ oznámil šéfové. „Nebo řekněte Martinssonovi. Já musím domů.“

Vyšli na chodbu.

„Vy jdete domů?“

„Jestli chcete, máte povolení sáhnout mi na čelo. Jsem nemocnej. Mám horečku. Jsou tady jiní policajti, co můžou Hökbergovou hledat. A odpovídat na všechny ty pitomý otázky.“

Nečekal na odpověď a odkráčel. Dělam chybu, pomyslel si. Měl bych tu zůstat a celý ten zmatek ukočírovat. Ale teď na to prostě nemám sílu.

Došel k sobě do kanceláře a oblékl si bundu. V tu chvíli upoutal jeho pozornost vzkaz na stole. Styl ukazoval na Martinssona.

Podle doktorů Tynnes Falk umřel z přirozených příčin. Žádné cizí zavinění. Takže to můžeme odložit.

Několik vteřin trvalo, než si Wallander vzpomněl, že jde o muže, kterého našli mrtvého u bankomatu před obchodním centrem.

Tak aspoň něčeho se zbavíme, pomyslel si.

Aby se vyhnul novinářům, opustil policejní stanici přes garáž. Venku ostře foukalo. Choužil se proti větru a probíjel se k autu. Když otočil klíčkem v zapalování, nic se nedělo. Zkusil to několikrát, ale motor zůstal zticha.

Rozepnul si bezpečnostní pás a vystoupil. Ani se nenamáhal se zamykáním. Po cestě domů si vzpomněl na knížku, kterou si

měl vyzvednout v knihkupectví. Bude muset počkat. Všechno musí počkat. Teď chce jenom spát.

Vzbudil se rovnou ze sna.

Byl znovu na tiskové konferenci, ale ta se konala v domku, kde bydlela Sonja Hökbergová. Nedokázal odpovědět na žádnou otázku. Pak si najednou všiml, že vzadu v místnosti sedí jeho otec. Vypadal, jako by se ho televizní kamery vůbec netýkaly, a maloval svůj stále se opakující podzimní motiv.

Právě v tu chvíli se Wallander za sna vytrhl. Ležel bez hnutí a poslouchal. Do okna se opíral vítr. Otočil hlavu. Budík na stolku vedle postele ukazoval půl sedmé. Spal téměř čtyři hodiny. Zkusil polknout. Krk měl pořád oteklý a podrážděný. Ale teplota mu klesla. Předpokládal, že Sonju Hökbergovou ještě nechytily. V opačném případě by mu snad někdo zavolal. Vstal a šel do kuchyně. Našel tam lístek se vzkazem, že má koupit mýdlo. Připsal si tam, že na něj v knihkupectví čeká kniha. Pak si uvařil čaj. Marně hledal citron. V šuplíku na zeleninu se válelo jen několik rajčat podezřelé barvy a napůl shnilá okurka, kterou hned vyhodil. Hrnek s čajem si vzal do obývacího pokoje. Ve všech rozích se válel prach. Vrátil se do kuchyně a připsal, že musí koupit pytlíky do vysavače.

Nejlepší by ovšem bylo, kdyby si koupil nový vysavač.

Sáhl po telefonu a zavolal na stanici. K dispozici nebyl nikdo jiný než Hansson.

„Jak to jde?“

Hansson byl podle hlasu unavený.

„Slehla se po ní zem.“

„Nikdo ji neviděl?“

„Ne. Volal policejní prezident a připadalo mu to dost zvláštní.“

„To je mi jasné. Ale navrhuju, že ho prozatím budeme ignorovat.“

„Slyšel jsem, že jsi lazár?“

„Zítřka to bude dobrý.“

Hansson mu v krátkosti shrnul plán pátrací akce. Wallander neměl námitek. Bylo vyhlášeno pátrání v rámci kraje. Jsou připraveni vyhlásit celostátní pátrání. Hansson slíbil, že pokud se něco změní, ozve se.

Wallander zavěsil a sáhl po dálkovém ovládní. Měl by se podívat na zprávy. Útěk Sonji Hökbergové bude v regionálním zpravodajství určitě hlavní zprávou dne. Možná ji novináři uznají za vhodnou i pro celostátní vysílání? Ale následně ovladač zase odložil. Místo toho si pustil cédéčko s Verdiho *Traviatou*. Lehli si na gauč a zavřel oči. Myslel na Evu Perssonovou a její matku. Na to, jak dívka vybuchla vzteky. A na její lhostejné oči. Zazvonil telefon. Komisař se posadil, ztlumil hudbu a zvedl sluchátko.

„Kurte?“

Okamžitě ten hlas poznal. Byl to Sten Widén. Z těch mála přátel byl Sten ten nejstarší.

„Už jsme se dlouho neslyšeli.“

„Tak je to vždycky, když už si zavoláme. Jak se máš? Na stanici mi říkali, že jsi nemocný.“

„Bolí mě v krku. Nic vážného.“

„Chtěl bych se s tebou vidět.“

„Teď to asi nepůjde. Nedíval ses na zprávy?“

„Já na zprávy nekoukám a noviny nečtu. Pokud nepočítám výsledky dostihů a počasí.“

„Máme pachatele na útěku. Musím ho dopadnout. Pak můžeme někam zajít.“

„Chtěl jsem se rozloučit.“

Wallander cítil, jak se mu stáhl žaludek. Že by byl Sten vážně nemocný? Copak už si úplně propil játra?

„Proč? Jaké loučení?“

„Prodávám statek a nadobro odjíždím.“

V posledních letech Sten Widén často mluvil o tom, že chce skončit. Statek, který zdědil po otci, pro něj představoval čím dál větší břemeno, práce byla bezútěšná a nerentovala se. Dlouhé večery Wallander poslouchal jeho sny o tom, že začne nový

život, než na to bude příliš starý. Wallander ty řeči nikdy nebral o moc vážněji než svoje vlastní sny. Očividně se mýlil. Když se Sten opil, což se stávalo celkem často, dokázal dost přehánět. Ale teď působil střízlivě a překypoval energií. Jindy utahaný hlas byl jako vyměněný.

„To myslíš vážně?“

„Jo. Odjíždím.“

„A kam?“

„Ještě jsem se nerozhodl. Ale už brzo.“

Kámen v žaludku se rozpustil. Místo toho Wallander pocítil závist. Takže Stenovy sny prokázaly větší životaschopnost než ty jeho.

„Přijedu, jak nejdřív budu moci. Snad už za pár dní.“

„Budu doma.“

Když hovor skončil, Wallander dlouho nečinně seděl. Nedokázal tu závist potlačit. Jeho vlastní sny o velké životní změně a odchodu od policie mu připadaly nesmírně vzdálené. To, k čemu se Sten Widén chystal, by on sám nezvládl.

Vypil zbytek čaje a odnesl hrnek do kuchyně. Teploměr za oknem hlásil jeden stupeň nad nulou. Na to, že je teprve začátek října, je pěkná zima.

Vrátil se na pohovku. Hudba slabě hrála. Natáhl se po dálkovém ovládání a namířil ho na přehrávač.

V tom okamžiku vypadl proud.

Nejdřív si myslel, že vyletěla pojistka. Ale když se tápavě doštrachal k oknu, uviděl, že zhasly i pouliční lampy.

Vrátil se na pohovku a čekal ve tmě.

Netušil, že se do tmy ponořila velká část Skåne.

7

Olle Andersson spal. Zazvonil telefon.

Zkusil rozsvítit lampičku, ale nic se nedělo. Bylo mu tudíž jasné, čeho se telefonát bude týkat. Zapnul silnou svítilnu, kterou měl vždycky připravenou u postele, a zvedl sluchátko. Jak předpokládal, volali mu z provozní centrály společnosti Sydkraft, kde měli službu čtyřicet hodin denně. Volal Rune Ågren. Olle Andersson věděl, že jeho kolega má tuhle noc, osmého října, pohotovost. Pocházel z Malmö a pracoval u různých energetických podniků víc než třicet let. Příští rok měl jít do důchodu.

Šel rovnou k věci.

„Máme vypadlé napětí a výpadek elektřiny ve čtvrtině Skåne.“

Olleho ta informace překvapila. Sice už několik dní foukal vítr, ale určitě nemohl dosáhnout rychlosti a síly vichřice.

„Čertví co se stalo,“ pokračoval Ågren. „Ale na rozvodně u Ystadu je zkrat. Budeš se muset fofrem oblíknout a dojet tam.“

Olle Andersson dobře věděl, že to spěchá. Transformátorová stanice u Ystadu představovala jeden z důležitých uzlů složité rozvodné sítě, která rozesílala elektřinu do měst a venkovských obydlí. Pokud tam došlo k nějaké závadě, mohla by se bez proudu ocitnout velká část celého kraje. Někdo ze zaměstnanců měl vždycky pohotovost pro případ akutní nouze. Tenhle týden zodpovídal za oblast Ystadu právě Olle.

„Už jsem spal,“ řekl. „Kdy to vypadlo?“

„Před čtrnácti minutami. Chvilku nám trvalo, než jsme zjistili, kde je problém. Musíš sebou hodit. Policie v Kristianstadu navíc ohlásila závadu na rezervním agregátu. Mají vypadlou centrálu.“

Olle Andersson věděl, co to znamená. Zavěsil a začal se oblékat. Vzbudila se jeho žena Berit.

„Co se stalo?“

„Musím jet. Ve Skåne vypadl proud.“

„Copak je takový víchr?“

„Ne. Bude to něco jinýho. Spi.“

S baterkou v ruce sešel po schodech. Jejich dům byl ve Svarte. Jízda ke zmíněné rozvodně mu zabere dvacet minut. Oblékal si bundu a přemýšlel, co se asi stalo.

Mimo jiné se obával, že závada bude natolik složitá, že ji nedokáže opravit sám. A jestliže je výpadek proudu rozsáhlý, musí se dodávka obnovit co nejrychleji.

Když vyšel před dům, opřel se do něj víchr. Ale stejně si byl jistý, že vítr závadu nezpůsobil. Nasedl do auta, které bylo v podstatě pojízdnou dílnou, zapnul vysílačku a spojil se s Ågrenem.

„Už jedu.“

K rozvodně dorazil za devatenáct minut. Krajina tonula v naprosté tmě. Pokaždé když vypadl proud a on jel závadu opravit, myslel na totéž. Před pouhými sto lety byla tahle kompaktní temnota úplně přirozená. Elektřina všechno změnila. Dnes už nežije nikdo, kdo by ty staré časy pamatoval. Ale zároveň přemýšlel o tom, jak je současná společnost zranitelná. Kdyby měl někdo zlé úmysly, stačila by prostá závada na důležitém rozvodném zařízení a vyřadilo by to z provozu půlku kraje.

„Jsem na místě,“ oznámil Ågrenovi.

„Tak si pospěš.“

Rozvodna stála na poli. Byla obehnaná vysokým plotem. Všude se bělaly cedule, které hlásaly zákaz vstupu pod hrozbou smrtelného nebezpečí. Olle se choulil před větrem. V ruce měl svazek klíčů. Nasadil si brýle, které si sám vyrobil. Místo skel namontoval nad obroučky dvě malé, leč silné žárovíčky. Našel správný klíč. Ale když došel až k bráně, zarazil se. Vrata byla rozvalená. Rozhlížel se. Nikde neviděl ani auto, ani človíčka. Vzal vysílačku a zakřičel na Ågrena.

„Zámek od brány je vypáčený!“

Ågren ho kvůli víchru špatně slyšel. Andersson musel větu zopakovat.

„Vypadá to, že tu nikdo není,“ pokračoval. „Jdu dovnitř.“

Nebylo to poprvé, kdy někdo vypáčil bránu k rozvodně. Po každé podali trestní oznámení na neznámého pachatele. Někdy se policii podařilo dotyčného polapit. Většinou to byla nějaká omladina, která se prostě bavila. Ale občas s kolegy diskutovali o tom, co by se stalo, kdyby se někdo opravdu rozhodl sabotovat elektrickou rozvodnou síť. Osobně seděl na nedávné zářijové poradě, kde jeden technik mluvil o tom, že Sydkraft bude zavádět úplně nové bezpečnostní předpisy.

Otočil hlavu. Jelikož v ruce držel silnou svítilnu, na ocelovou konstrukci trafostanice mířily celkem tři světelné body. Uprostřed kovové věže stál malý šedý domek, v němž se nacházel samotný středobod. Dovnitř vedly ocelové dveře, které se otvíraly dvěma různými klíči. Bez nich se do trafostanice dalo dostat pouze s pomocí silné nálože. Andersson si ty klíče na svazku označil malými barevnými páskami. Červený klíč byl od brány. Žlutý a modrý patřily k ocelovým dveřím. Rozhlédl se. Všude bylo pusto. Jen vítr hučel do tmy. Vykročil. Po pár krocích se zastavil. Něco upoutalo jeho pozornost. Znovu se rozhlédl. Je za ním něco? Z vysílačky, kterou si připevnil na bundu, se ozval Ågrenův chraplavý hlas. Andersson neodpověděl. Co ho to přimělo, aby se zastavil? Ve tmě nic nebylo. Aspoň nic neviděl. Zato tu něco páchlo. To musí zavánět odněkud z pole, pomyslel si, nějaký zemědělec vyvezl močůvku. Pokračoval k nízkému domku. Pořád to bylo cítit. Najednou se zarazil. Dveře byly pootevřené. Ucouvl o pár kroků zpět a sáhl po vysílačce.

„Dveře jsou otevřené,“ hlásil. „Slyšíš mě?“

„Slyším tě. Jak to myslíš, že jsou otevřené?“

„Přesně tak, jak to říkám.“

„Je někdo vevnitř?“

„To nevím. Ale nevypadá to, že by je někdo vypáčil.“

„Tak jak to, že jsou otevřené?“

„Nevím.“

Vysílačka ztichla. Olle Andersson si najednou připadal hrozně osamělý. Ågren se ozval znovu.

„Chceš říct, že je odemčeno?“

„Vypadá to tak. Navíc to tady divně smrdí.“

„Musíš se podívat dovnitř. Honem. Tlačí na mě vedení. Šéfové sem volají jeden přes druhého a chtějí vědět, co se děje.“

Zhluboka se nadechl, pokročil ke dveřím, otevřel je a nakoukl dovnitř. Zprvu nechápal, na co se to dívá. Do nosu ho udeřil příšerný smrad. Vzápětí mu to došlo. Výpadek proudu, který téhle říjnové noci zahalil Skåne do tmy, zapříčinilo na uhel spálené tělo, které leželo mezi vodiči. Tmu měl na svědomí člověk.

Vypotácel se pozpátku z domečku a zakřičel do vysílačky.

„Vevnitř leží mrtvola!“

Trvalo několik vteřin, než Ågren odpověděl.

„Můžeš mi to zopakovat?“

„Leží tam spálená mrtvola. Ten zkrat způsobil člověk.“

„To myslíš vážně?“

„Vždyť mě sakra slyšíš! Musela vyhořet reléová ochrana.“

„Okamžitě volám policii. Čekej na místě. Musíme zkusit zapojit celou síť odtud.“

Vysílačka ztichla. Olle cítil, jak se třese po celém těle. Tohle je naprosto nepochopitelné. Proč někdo vlezl do trafostanice a spáchal sebevraždu tím, že si pustil do těla proud? To je stejné, jako by se posadil do elektrického křesla.

Dělalo se mu špatně. Aby se nepozvracel, vrátil se k autu.

Nárazový víchr nepolevoval. A k němu se přidal déšť.

Oznámení přijala potemnělá policejní stanice v Ystadu krátce po půlnoci. Policista, který hovor ze Sydkraftu bral, si zaznamenal fakta a rychle vyhodnotil situaci. Jelikož v oznámení figurovala mrtvola, zavolal Hanssonovi, který měl pohotovost. Ten potvrdil, že už jede. Vedle telefonu měl zapálenou svíčku. Martinssonovo číslo uměl z paměti. Trvalo dlouho, než to kolega zvedl, už spal a o výpadku proudu neměl ani tušení. Poslouchal, co mu Hansson říká. Okamžitě pochopil, že je to vážné. Když domluvili, zatápal po číselníku a vyťukal číslo, které znal z paměti zase on.

Wallander při čekání na proud usnul na pohovce. Ale když ho vzbudilo vyzvánění, pořád bylo kolem něj černo. Jak hmátl po sluchátku, shodil přístroj na zem.

„Tady Martinsson. Volal mi Hansson.“

Wallander vytušil, že se stal nějaký průšvih. Zadržel dech.

„V jedné rozvodně Sydkraftu u Ystadu objevili mrtvolu.“

„Tak proto vypadl proud?“

„To nevím. Ale říkal jsem si, že bys to měl vědět. I když jsi nemocný.“

Wallander polkl. Pořád měl nateklý krk. Ale horečka ustoupila.

„Mám rozbitý auto,“ řekl. „Musíš mě vyzvednout.“

„Jsem tam za deset minut.“

„Za pět,“ opravil ho Wallander. „Víc ne. Jestli je bez proudu celý kraj.“

Poslepu se oblékl a vyšel na ulici. Pršelo. Martinsson dorazil za sedm minut. Projížděli temným městem. U kruhového objezdu na kraji města na ně čekal ve svém autě Hansson.

„Je to rozvodna severně od sběrného dvora,“ řekl Martinsson.

Wallander věděl, kde to je. Byl tam na procházce v blízkém lese, když za ním před pár lety přijela na návštěvu Baiba.

„Co přesně se stalo?“

„Nevím víc, než co jsem ti řekl. Přijali jsme oznámení ze Sydkraftu. To tělo našli, když jeli opravit výpadek elektřiny.“

„Postihlo to velkou oblast?“

„Podle Hanssona je teď bez proudu zhruba čtvrtina Skåne.“

Wallander se na něj užasle podíval. K tak obrovskému výpadku dochází jen zcela výjimečně. Stalo se to snad jednou nebo dvakrát při sněhové vichřici. Nebo tenkrát v devětašedesátém, když se krajem prohnal orkán. Ale nikdy při obyčejném větru jako teď.

Odbočili z hlavního tahu. Déšť zhoustl. Stěrače pracovaly naplno. Wallander zalitoval, že si nevzal příšplášť. Gumáky doma vůbec neměl. Ležely v kufru auta zaparkovaného před stanicí.

Hansson přibrzdil. Ve tmě zasvítily baterky. Wallander spatřil muže v kombinéze, který na ně mával.

„Je to rozvodna vysokého napětí,“ poznamenal Martinsson. „Nebude to hezký pohled. Jestli je pravda, že ten člověk je spálený na uhel.“

Vystoupili do deště. V otevřené krajině nabral vítr na síle. Muž, který na ně čekal, se celý třásl. Wallander ani trochu nepochyboval, že se stalo něco vážného.

„Tam vevnitř,“ řekl muž a ukázal.

Wallander šel první. Déšť ho bičoval do tváře a bránil mu ve výhledu. Kolegové kráčeli za ním. Vyděšený muž šel vedle nich.

„Tam vevnitř,“ zopakoval, když došli k domečku.

„Ještě je tam něco pod proudem?“ zeptal se Wallander.

„Ne. Teď už nic.“

Komisař si od Martinssona vzal baterku a posvítil dovnitř. Ucítil smrad. Pach spáleného lidského masa. Na tenhle zápach si v životě nezvykne. Přestože už ho cítil mnohokrát, když někde při požáru uhořeli lidé. Blesklo mu hlavou, že Hansson se určitě pozvrací. Mrtvolný zápach nesnášel.

Tělo bylo černé jako noc. Obličej úplně chyběl. Ležela před ním zuhelnatělá mrtvola. Torzo spočívalo na zemi zamotané do kabelů a jističů.

Wallander ustoupil stranou, aby se Martinsson mohl podívat.

„Do hajzlu,“ zasténal Martinsson.

„Jak se jmenuje ten člověk, co to objevil?“

„Olle Andersson.“

„Co tu dělal?“

„Poslal ho sem Sydkraft. Mají pochopitelně v pohotovosti techniky, aby zajistili čtyřiadvacetihodinový servis.“

„Promluv si s ním. Pokus se udělat časovou osu. A nešlap tady. Nyberg se akorát nakrckne.“

Martinsson odvedl technika k autu. Wallander osaměl. Dřep si na bobek a posvítil baterkou na mrtvé tělo. Z oblečení nic nezbylo. Měl pocit, jako by si prohlížel mumii. Nebo tělo, které se objevilo po tisíciletém spánku v rašelině. Jenže tohle je moderní trafostanice. Snažil se přemýšlet. Proud vypadl někdy